

**rijksuniversiteit
groningen**

**Identiteitsontwikkeling bij eerstejaars
psychologiestudenten**
Een interpretatieve fenomenologische benadering
**Identity development among first-year
psychology students**

**Masterthese Ontwikkelingspsychologie
Onderzoeksverslag**

Annerieke Nijhuis

s2672421

December 2021

Examinator: dr. S.E. Kunnen

Tweede beoordelaar: dr. R.A.F. Cox

Faculteit gedrags- en maatschappijwetenschappen

Afdeling Psychologie

Rijksuniversiteit Groningen

“A thesis is an aptitude test for students. The approval of the thesis is proof that the student has sufficient research and reporting skills to graduate, but does not guarantee the quality of the research and the results of the research as such, and the thesis is therefore not necessarily suitable to be used as an academic source to refer to. If you would like to know more about the research discussed in this thesis and any publications based on it, to which you could refer, please contact the supervisor mentioned.”

Inhoud

Abstract	4
Introductie	4
Methode.....	12
Participanten.....	12
Procedure.....	12
Materialen.....	13
Analyse.....	14
Resultaten.....	19
Deelvraag 1: Welke categorieën zijn er te onderscheiden?.....	18
<i>Interbeoordelaarsbetrouwbaarheid</i>	19
<i>Coderingsinstructie</i>	22
<i>Resultatentabel</i>	24
<i>Categorieën religie & spiritualiteit, persoonlijke ontwikkeling, zelfverwezenlijking en zingeving</i>	31
<i>Frequenties voor elke categorie</i>	32
Deelvraag 2: In hoeveel categorieën vallen de algemene principes van verschillende individuen?.....	33
Deelvraag 3: Welke combinaties aan categorieën komen voor?.....	35
<i>Categorieën-combinaties voor algemene principes per individu</i>	36
Deelvraag 4: Zijn de algemene principes in te delen in termen van differentiatie en integratie?.....	38
<i>Samenhang tussen differentiatie en aantal categorieën</i>	39
<i>Samenhang tussen complexiteit en aantal categorieën</i>	40
Discussie.....	41
Referenties.....	49
Bijlage A	51

Abstract

The current master thesis investigated the content and organization of 95 overarching commitments- general principles-, important in identity development. This data was collected during interviews with 71 first-year psychology students. The aim of the study was to develop a coding system in order to categorize the general principles. This was done so by using the interpretative phenomenological analysis, allowing an in-depth inquiry of the participants' statements. This thesis builds on the following research question: 'What general principles play an important role in the development of identity in young adults?'. The analysis of the content of the general principles resulted in the following categories: social relations, values, personality traits, mental health, personal development, religion & spirituality, sensemaking, self-realization and 'domains GIDS'. A coding system was established in the last step of the coding process. It turned out that the general principles could be divided into several categories at the same time. The combination of social relations and values appeared to be most common. As for the organization of the general principles, significant relations were found between the level of differentiation, integration and number of categories. Higher levels of these variables seem to be an important indicator for higher levels of identity development. Altogether we can state that the before mentioned categories are main themes that appear to be important in the identity development of young adults. Additionally, qualitative differences can be observed in the organizational level of the principles, considering the level of differentiation and integration and the number of categories.

Introductie

Het ontwikkelen van een identiteit is van belang voor een individu om zich goed te voelen, goed te kunnen functioneren en om een gevoel van samenhang en continuïteit in zichzelf te kunnen ervaren (Eriksson, Wängqvist, Carlsson & Frisen, 2020; Van der Gaag, de Ruiter, Kunnen & Bosma, 2020). Het definiëren van identiteit als geïntegreerd concept is niet eenvoudig, mogelijk omdat verschillende identiteitsonderzoeken apart van elkaar zijn uitgevoerd (Van der Gaag, et al., 2020). Abend (zoals weergegeven in Grotevant, Thorbecke & Meyer, 1981) beschreef identiteit als 'een losjes georganiseerde reeks bewuste en onbewuste zelfrepresentaties die dienen om het individu te definiëren in verschillende sociale contexten'. Gedurende het leven van een individu is de identiteit voortdurend in ontwikkeling, met name in de vroege volwassenheid. In deze fase beginnen individuen hun eigen ideeën en opvattingen met betrekking tot hun identiteit toe te passen in hun dagelijks leven (Eriksson

et al., 2020). Daarnaast stelt deze fase nieuwe eisen aan het individu met betrekking tot hun nieuwe rol als volwassene. Jongvolwassenen ondervinden veranderingen in zichzelf en hun omgeving, bijvoorbeeld op het gebied van relaties, ouderschap en rollen op werkgebied (Eriksson et al., 2020; Kunnen, 2009). Wanneer individuen nog studeren, houden zij zich bezig met keuzes op het gebied van hun studie. Opvattingen van studenten kunnen gaan conflicteren met nieuwe ideeën en keuzes die zij tegen komen tijdens hun studie. Zo worden zij uitgedaagd om hun eerdere keuzes of overtuigingen te herzien en aan te passen (Eriksson et al., 2020; Kunnen, 2009). Zoals uit bovenstaande blijkt, is identiteitsontwikkeling een dynamisch proces. De twee belangrijkste dynamische aspecten hierin zijn *exploratie* en *commitment*. Exploratie houdt in dat een individu verschillende mogelijkheden in zijn leven verkent, alvorens zijn keuzes en overtuigingen vast te leggen (Kunnen, 2009). De persoonlijke keuzes die een individu op verschillende levensgebieden maakt en waaraan hij zich vervolgens toewijdt, worden commitments genoemd (Van der Gaag et al., 2020; Meeus, 2018). Het vormen van commitments komt tot stand door een interactie tussen het individu en de context (Kunnen & Bosma, 2003).

De sterkte van commitments en de mate van exploratie zijn opgenomen in de *identity status theory* van Marcia (1966). In deze theorie kunnen individuen in vier verschillende identiteits-statussen ingedeeld worden. De eerste status is de *achieved identity status*, waarin individuen een grote mate van exploratie en een hoog niveau van commitment laten zien (Kunnen, 2009; Marcia, 1966; Van der Gaag et al, 2020). Een individu met een achieved status heeft voorgaande overtuigingen herzien en zo nodig aangepast en ervaart een vorm van stabiliteit in zijn/haar identiteit. Hierdoor zal hij niet snel van zijn stuk gebracht zijn door veranderingen in de omgeving of door plotselinge verantwoordelijkheden (Marcia, 1966). In de *foreclosed identity status* vertonen individuen sterke commitments, maar is er weinig geëxploreerd. Als er tegenstrijdigheden ontstaan tussen de commitments van een individu en zijn omgeving, dan zal een individu in deze status zich sneller bedreigd voelen (Marcia 1966). Wanneer individuen zwakke commitments hebben, maar wel actief aan het exploreren zijn, sprak Marcia van de *moratorium identity status*. In deze status houdt het individu zich bezig met het vormen van commitments door het exploreren en vergelijken van opvattingen van vroeger en nieuwe ervaringen (Marcia, 1966). Tot slot is er nog de *diffused identity status*, waarin individuen lage niveaus

van commitment en weinig tot geen exploratie laten zien. Het individu lijkt zich hierin weinig bezig te houden met het exploreren en maken van keuzes in zijn/haar leven (Marcia, 1966).

De afgelopen decennia zijn de kwantitatieve aspecten van identiteitsontwikkeling veelvuldig onderzocht (McLean, Syed, Yoder & Greenhoot, 2016; Van der Gaag et al., 2020). Kwantitatief onderzoek naar identiteitsontwikkeling focust zich met name op de sterkte van de toewijding aan commitments en de mate van exploratie, zoals in het model van Marcia dat hierboven werd beschreven (Van der Gaag et al., 2020). Veel kwalitatieve aspecten van commitments zijn nog onderbelicht in onderzoek naar identiteit (Kunnen, 2009; Van der Gaag et al., 2020). Echter, identiteitsontwikkeling komt tot stand door een dynamische interactie tussen zowel kwantitatieve als kwalitatieve aspecten, namelijk; persoonlijke ervaringen, exploratie, de sterkte van commitments en de inhoud van commitments (Van der Gaag et al., 2020). Vandaar dat het van belang is om eveneens voldoende aandacht te besteden aan onderzoek naar kwalitatieve aspecten van identiteitsontwikkeling. Op deze wijze kan het concept 'identiteit' completer in kaart gebracht worden. De inhoud van commitments en de integratie van deze inhoud tot een geheel, vormt samen met de kwaliteit van individuele ervaringen, de kwalitatieve aspecten van identiteit (McLean et al., 2016; Van der Gaag, Albers & Kunnen, 2017; Van der Gaag et al., 2020).

Erikson en Marcia introduceerden een belangrijk kwalitatief aspect van identiteitsontwikkeling, namelijk de inhoud van bepaalde levensdomeinen waarin individuen commitments aangaan (Van der Gaag et al., 2020). Zij benoemden als eerste drie belangrijke identiteitsdomeinen: relaties, beroep en ideologie, waaronder politiek en religie vallen (McLean et al., 2016, Van der Gaag et al., 2020). Bosma (1985) benoemde interpersoonlijke domeinen zoals vriendschap en ouders als toevoeging (Van der Gaag et al., 2020). Ook onderzoek van Grotevant et al. (1981) voegde interpersoonlijke domeinen toe, met een focus op vriendschap, daten, sekserollen en vrije tijd. McLean et al. (2016) concludeerden dat de identiteitsdomeinen die voort zijn gekomen uit bovenstaande onderzoeken in te delen zijn in een ideologisch domein, waaronder beroep, waarden, religie en politiek vallen, en een interpersoonlijk domein, wat gaat over thema's als familie, vrienden, daten, sekserollen en vrije tijd. Deze bevinding wordt ondersteund door het onderzoek van Bennion en Adams (1986) waarin ideologische en

interpersoonlijke domeinen een belangrijk inzicht boden in de identiteitsstatus tijdens de late adolescentie.

Naast de inhoud van levensdomeinen vormen ook de abstracte kenmerken van de organisatie van commitments een belangrijk kwalitatief onderdeel van identiteitsontwikkeling. Belangrijke aspecten die betrekking hebben op de organisatie van commitments zijn differentiatie en complexiteit (Kunnen & Bosma, 2003). Het organismisch-holistisch wereldbeeld van Werner (1890-1964) ligt ten grondslag aan allerlei vormen van ontwikkeling, zo ook identiteitsontwikkeling. Werner gaat er van uit dat een subject bestaat uit een complex systeem van samenhangende delen, waarin ontwikkeling een zelf-organiserend of zelf-construerend proces is (Breeuwsma, 1993). Werner benoemde dat differentiatie leidt tot het onderscheiden van verschillende elementen in het systeem (Breeuwsma, 1993). In het geval van identiteitsontwikkeling gaat differentiatie over het door het individu kunnen onderscheiden van verschillende aspecten en dimensies binnen een commitment (Kunnen & Bosma, 2003; Kunnen, 2009). Complexiteit betreft de mate van integratie tussen die verschillende aspecten binnen commitments. Het artikel van Kunnen en Bosma (2003) beschrijft als voorbeeld verschillende aspecten van iemands baan. Een individu kan deze aspecten als apart zien of er samenhang in vinden van verschillende taken die samen een georganiseerd systeem vormen. Het individu kan bijvoorbeeld slechts benoemen dat hij zijn baan leuk vindt, maar hij kan ook uitbreiden welke aspecten hij precies leuk vindt en waarom. De uitspraak wordt dan complexer en meer geïntegreerd. Wanneer er sprake is van differentiatie van verschillende aspecten en van hiërarchische integratie van deze aspecten tot een hoger, meer complex niveau, is dit een aanduiding voor hogere niveaus van ontwikkeling (Breeuwsma, 1993; Kunnen & Bosma, 2003; Werner, 1948).

Commitments worden complexer en rijker qua inhoud wanneer meerdere ervaringen door een individu worden geïntegreerd tot een geheel (Van der Gaag et al., 2020). Vaste commitments in bepaalde levensdomeinen worden door Marcia (1966) gezien als duidelijke indicaties voor een gevoel van identiteit, oftewel een duidelijke integratie van processen binnen de persoon en de context (Kunnen & Bosma, 2003; Van der Gaag et al., 2020). Door veranderingen in het individu of in zijn/haar omgeving kunnen commitments veranderen; ze kunnen bijvoorbeeld sterker of zwakker worden en ze kunnen qua inhoud fluctueren (Kunnen & Bosma, 2003). Daarnaast kan de kwaliteit van

de organisatie van commitments veranderen; ze kunnen meer of minder flexibel worden, en de complexiteit van de organisatie kan veranderen (Kunnen & Bosma, 2003). Kunnen en Bosma (2003) beschrijven dat verandering in de kwaliteit van de organisatie van commitments een indicatie kan zijn voor kwalitatieve veranderingen in de ontwikkeling van een individu.

Kwalitatieve verschillen tussen individuen met betrekking tot de inhoud en organisatie van hun commitments werd in de studie van Kunnen (2009) onderzocht aan de hand van het in kaart brengen van verschillende typen identiteitstrajecten, namelijk: (1) *information-oriented trajectory*, waaronder drie subtypes, (2) *normative trajectory* en (3) *diffuse trajectory*. Kwalitatieve kenmerken van de inhoud en organisatie van commitments van individuen uit de verschillende groepen werden met elkaar vergeleken. De focus lag op aspecten zoals differentiatie - waaronder positieve en negatieve aspecten, verandering en ontwikkeling in commitments, belang van keuzes en zelfvertrouwen, exploratie en twijfel/negatieve aspecten in commitments-, waargenomen veranderingen en positieve en negatieve emoties (Kunnen, 2009). Uit de studie bleek dat individuen in twee subtypes van de *information-oriented trajectory* significant hogere niveaus van differentiatie lieten zien in hun commitments dan individuen in de andere groepen. Het aantal categorieën dat in de commitments van individuen in deze trajecten was opgenomen, bleek groter te zijn dan dat van individuen in de *normative* en de *diffuse trajectories*. Diezelfde twee groepen lieten bovendien significant meer ontwikkeling en veranderingen in hun commitments zien (Kunnen, 2009). De *information-oriented trajectory* wordt gekenmerkt door hoge niveaus van exploratie en commitment en komt deels overeen met de *achieved identity status* uit het model van Marcia (Kunnen, 2009). Een klein verschil met de *achieved status* is dat in de *information-oriented trajectory* kleine dalen in commitment levels kunnen voorkomen. Het lijkt er dus op dat individuen in een meer gevorderd stadium van identiteitsontwikkeling hogere niveaus van differentiatie, ontwikkeling en verandering in hun commitments laten zien.

Wanneer een individu een onderlinge samenhang begint te ontdekken tussen verschillende onderdelen van zijn identiteit spreekt Erikson van *co-occurrence* (McLean et al., 2016). Hoewel nog niet vaak voorkomend bij jongvolwassenen, bleek uit de studie van McLean et al. (2016) dat er *co-occurrence* kan optreden tussen verschillende identiteitsdomeinen en dat er een overkoepelend

commitment voort kan komen uit de commitments in verschillende domeinen. Een mogelijke reden dat dit zeldzaam is bij jongvolwassenen is dat ze de overlap tussen verschillende identiteitsdomeinen nog maar net beginnen te herkennen. Omdat de cognitieve capaciteiten in deze levensfase nog in ontwikkeling zijn, kunnen ze de domeinen slechts begrijpen door middel van specifieke processen van betekenisgeving (McLean et al., 2016). In hun artikel beschrijven McLean et al. (2016) dat co-occurrence het begin vormt van het proces van het samenvoegen van verschillende delen van de identiteit. Wanneer de inhoud van verschillende delen van identiteit met elkaar in aanraking komt, kan dit er toe leiden dat het individu zich meer met identiteitsprocessen bezig begint te houden, bijvoorbeeld door betekenis te geven aan de inhoud van levensdomeinen. Ook in het boek van Bosma (1992) staat door Müllges en Bosma beschreven dat individuen een overkoepelend principe kunnen formuleren met betrekking tot hun commitments in verschillende domeinen (Van der Gaag et al., 2020). Zo'n overkoepelend principe weerspiegelde vaak een abstract idee dat de domein-specifieke commitments oversteeg en dat sturend was in het maken van keuzes in verschillende domeinen (Van der Gaag et al., 2020). Naast de domein-specifieke commitments, kunnen er dus ook overkoepelende commitments geformuleerd worden door de integratie van commitments binnen en tussen domeinen (Van der Gaag et al., 2020).

Gebeurtenissen binnen en tussen domeinen kunnen min of meer automatisch gaan samenhangen, waardoor aspecten worden geïntegreerd tot een geheel, zoals bij co-occurrence. Integratie kan echter ook optreden door actieve exploratie, waarbij het individu actief zoekt naar manieren om met conflicterende aspecten van zijn identiteit om te gaan (Van der Gaag et al., 2020). Volgens Erikson (1956) is de integratie van de inhoud van verschillende domeinen voor een individu van belang om een gevoel van gelijkheid en continuïteit te kunnen ervaren. De integratie van de inhoud binnen commitments werd al opgenomen in het *landscape of identity model* van Van der Gaag et al. (2020). Hoe meer ervaringen een individu opdoet, des te meer integratie er optreedt binnen bepaalde commitments en des te breder de zogeheten *commitment valley* in het model is (Van der Gaag et al., 2020). Een bredere commitment valley bevat meerdere ervaringen in verschillende contexten die belangrijk zijn voor de identiteit van het individu. Zo worden verschillende ervaringen geïntegreerd tot een geheel, waardoor deze commitment valleys complexer en rijker qua inhoud zijn dan smallere

valleys. Brede commitment valleys ontstaan voornamelijk door vele betekenisvolle en gevarieerde ervaringen in het verleden (Van der Gaag et al., 2020). Meer exploratie hoeft op zichzelf staand dus niet automatisch tot bredere commitment valleys te leiden. Voor een uitgebreidere uitleg van het model, o.a. over de kwantitatieve aspecten binnen het model, zie het artikel van Van der Gaag et al. (2020). Het integreren van commitments uit verschillende domeinen tot overkoepelende commitments is met het landscape of identity model echter nog niet onderzocht.

De inhoud en de organisatie van commitments is, zoals hierboven beschreven, al op een aantal aspecten onderzocht. Voor wat betreft de overkoepelende commitments is er nog weinig bekend over de inhoud en de organisatie. De integratie van commitments uit verschillende domeinen tot één of meerdere overkoepelende commitments vormt een belangrijk onderdeel binnen het huidige onderzoek. Voor deze masterthese is een deel van de kwalitatieve informatie geanalyseerd die verzameld werd tijdens interviews over identiteitsontwikkeling met eerstejaars psychologiestudenten. Tijdens de interviews zijn individuele commitments binnen verschillende domeinen in kaart gebracht en zijn er algemene principes door de participanten genoemd. De algemene principes kunnen gezien worden als de overkoepelende commitments. De inhoud en de organisatie - differentiatie en complexiteit- van deze overkoepelende commitments zijn met een bottom-up benadering geanalyseerd. Voor het verwerven van inzicht in de overkoepelende thema's die van belang zijn voor eerstejaars psychologiestudenten is een betrouwbaar coderingssysteem een voorwaarde. Een belangrijk eerste doel in deze these is daarom het ontwikkelen van een dergelijk systeem. Er is met een zo open mogelijke blik naar de data gekeken, om van daaruit een coderingssysteem op te kunnen stellen. Daarnaast is er gekeken naar de organisatie van de algemene principes, door de mate van differentiatie en complexiteit te onderzoeken. Het is belangrijk om onderzoek te doen naar dergelijke kwalitatieve aspecten van identiteitsontwikkeling om de inhoud, ontwikkeling en organisatie van deze aspecten binnen overkoepelende commitments beter te begrijpen (Galliher, McLean & Syed, 2017; Van der Gaag et al., 2020).

De onderzoeksvraag die centraal staat in deze masterthese luidt als volgt: 'Welke algemene principes spelen een belangrijke rol bij de ontwikkeling van identiteit bij jongvolwassenen?'. Zoals eerder aangegeven, is het ontwikkelen van een coderingssysteem voorwaarde voor het beantwoorden

van deze onderzoeksvraag, en daarmee een belangrijk doel van deze masterthese. De deelvragen die het beantwoorden van de onderzoeksvraag ondersteunen, zijn: (1) Welke categorieën zijn er te onderscheiden?, (2) in hoeveel verschillende categorieën vallen de algemene principes van verschillende individuen?, (3) welke combinaties aan categorieën komen voor? en (4) zijn de algemene principes in te delen in termen van differentiatie en integratie?. Allereerst zal besproken worden hoe de informatie tijdens de interviews is verzameld en op welke manier deze data geanalyseerd is. Hierna zal een beschrijving volgen van de resultaten die uit de data-analyses naar voren kwamen. Afsluitend zullen conclusie-en discussiepunten aan de orde komen.

Methode

Participanten

Het huidige onderzoek maakt deel uit van een grootschaliger onderzoek naar zowel kwantitatieve als kwalitatieve aspecten van identiteitsontwikkeling. In totaal zijn er 71 eerstejaars psychologiestudenten geïnterviewd over een periode van twee maanden. Belangrijk om te vermelden is dat de demografische gegevens van één van de participanten ontbrak en daarom niet opgenomen is in de data-analyse van de demografische gegevens. De leeftijd van de zeventig participanten loopt van achttien tot 32 jaar. De gemiddelde leeftijd van de participanten is twintig jaar, met een standaarddeviatie van 2.230. De dataset bestaat uit 52 vrouwen en achttien mannen. Veertig participanten zijn Nederlands, achttien Duits en twaalf zijn van een andere nationaliteit. De participanten voor het onderzoek zijn verworven via de SONA-proefpersonen pool psychologie van de Rijksuniversiteit Groningen. Eerstejaars psychologiestudenten konden ervoor kiezen hun medewerking te verlenen aan het huidige onderzoeksproject, waarvoor zij SONA-credits voor hun studie ontvingen.

Procedure

De participanten zijn geïnterviewd aan de hand van de Groningen Identity Development Scale (GIDS), ontwikkeld door Bosma (1985) en herzien in 2012 en 2020 door Kunnen en Van der Gaag. Dit is een semigestructureerde interviewmethode voor het in kaart brengen van identiteit, bestaande uit een interviewgedeelte en vragenlijsten. Op deze wijze wordt kwantitatieve en kwalitatieve informatie over identiteit gecombineerd. Tijdens de procedure kwamen de domeinen vriendschap, ouders, studie, vrije tijd en intieme relaties aan bod. Verder was er een flexibel domein, voor eventuele toevoeging van een specifiek domein wanneer deze voor een individu van belang bleek. Elk domein begon met een interview waarin de interviewer samen met de participant stilstond bij wat belangrijk was in dat domein. Hierna schreef de participant een *commitment statement* op een kaartje. Deze bevatte de kern van wat er besproken was tijdens het interview over dat domein. Vervolgens vulde de participant een vragenlijst in over zijn/haar commitment statement en het bijbehorende domein. De vragenlijsten leverden informatie over de sterkte van commitments en de mate van exploratie binnen een bepaald

domein. Deze kwantitatieve data is niet meegenomen in deze masterthese gezien de kwalitatieve aard van het huidige onderzoek. Na het doorlopen van alle domeinen maakte elke participant een ordening van alle kaartjes op een whiteboard, waarbij hij/zij zocht naar terugkerende thema's in de kaartjes, zogeheten algemene principes. De participant mocht zelf bepalen op welke manier de kaartjes geordend werden. Kaartjes konden bijvoorbeeld geordend worden van meest belangrijk naar minst belangrijk of in groepjes bij elkaar geplaatst worden op basis van een thema. Daarnaast kon de participant met een markeerstift relaties aanduiden tussen verschillende commitments, bijvoorbeeld door het tekenen van lijnen of pijlen. Er werd expliciet aan de participant gevraagd om te zoeken naar overkoepelende thema's in de commitments. Wanneer de participant overkoepelende thema's vond, werden deze op kaartjes genoteerd als algemeen principe. Deze kaartjes mocht de participant vervolgens ook in de ordening op het whiteboard plaatsen. Het was hierbij toegestaan om de eerder gemaakte ordening aan te passen. Over de algemene principes werd vervolgens eveneens een vragenlijst ingevuld. De data van deze vragenlijst is wederom niet meegenomen gezien de kwalitatieve aard van dit onderzoek. De ordening van de kaartjes werd bij elke participant gefotografeerd. De handgeschreven kaartjes zijn bewaard, om later te kunnen gebruiken voor de data-analyse.

Materialen

Voor het huidige onderzoek zijn de handgeschreven kaartjes gebruikt die de participanten tijdens het interview hebben ingevuld. Hierop stonden de commitment statements die de kern bevatten van elk van de besproken domeinen en de algemene principes, waarin overkoepelende thema's stonden die terug te zien waren in de commitment statements. Alle algemene principes werden van de kaartjes overgenomen en in een tabel opgenomen, om van daaruit de analyses te kunnen toepassen op de data. De meeste algemene principes waren in het Engels geformuleerd. Enkele principes waren echter in het Nederlands opgesteld. Er is voor gekozen deze principes te vertalen naar het Engels. Op deze manier konden alle algemene principes in gelijke taal onderling vergeleken worden, zonder daarbij een te groot risico op interpretatiebias te lopen.

Analyse

Voor het analyseren van de kaartjes is de interpretatieve fenomenologische analyse aangehouden, ook wel IPA genoemd (Smith, Flowers & Larkin, 2009). Dit is een kwalitatieve benadering die gebruikt wordt om ervaringen van individuen te onderzoeken en om de betekenis die individuen hieraan toekennen te begrijpen (Smith et al., 2009). Husserl (1859-1838) benadrukte het belang van het onderzoeken van persoonlijke ervaringen op de manier zoals deze zich voordoen bij het individu zelf, om zo de kern van ervaringen nauwkeurig in kaart te kunnen brengen (Smith et al., 2009; Kafle, 2011). Bij IPA wordt er bottom-up geanalyseerd, wat betekent dat er onderzocht wordt vanuit de data in plaats van dat er bestaande theorieën worden toegepast op de data (Ten Hoeve, Kunnen, Brouwer & Roodbol, 2018).

Merleau-Ponty (1962) benoemde belangrijke elementen in fenomenologisch onderzoek: (1) de *beschrijving* van het fenomeen, (2) het *reduceren* tot de belangrijkste delen van het fenomeen, (3) komen tot de *essentie* die de kernbetekenis van een ervaring bevat en (4) *weloverwogen* betekenis geven vanuit een specifieke perceptie (zoals weergegeven in Kafle, 2011). Deze elementen spelen in het huidige onderzoek een belangrijke rol. Tijdens de interviews zijn bepaalde domeinen beschreven door de participant, van waaruit vervolgens is gereduceerd tot de belangrijkste delen. De participant heeft namelijk in één of meerdere woorden of zinnen beschreven wat voor hem/haar de kern van elk domein was. Die kern is gevat in een algemeen principe, wat gezien kan worden als de essentie. Vervolgens is er in de analyse weloverwogen gekeken op welke manier er betekenis gegeven kon worden aan de algemene principes, door er categorieën aan toe te kennen.

Het eerste gedeelte van de analyse betrof het categoriseren van de inhoud van de algemene principes, om deze te kunnen vatten in een coderingssysteem. Er werd thematisch naar de kaartjes van de participanten gekeken om zo categorieën te kunnen ontdekken in de algemene principes. Het analyseren van de inhoud van de algemene principes was een iteratief codeerproces waarbij heen en weer werd bewogen tussen verschillende fasen in het codeerproces, namelijk: open coderen, axiaal coderen en selectief coderen. In het tweede gedeelte van de analyse lag de focus op de organisatie van

de algemene principes, waarbij de mate van differentiatie en complexiteit in de principes werd onderzocht.

De inhoud van de algemene principes is in drie fasen geanalyseerd. Allereerst zijn de principes van de eerste 35 participanten in een tabel opgenomen. In totaal bevatte deze tabel vijftig algemene principes, omdat sommige participanten meer dan één algemeen principe hadden. De principes stonden in deze tabel niet geordend per individu en zijn dus per stuk geanalyseerd. Alle principes werden grondig doorgenomen om een eerste beeld te vormen van de thema's die voor eerstejaars psychologiestudenten belangrijk zijn. Het codeerproces ging van start met het open coderen, waarbij vanuit een open blik de eerste labels werden toegekend aan de data. Deze labels gaven een eerste indruk van de thema's die naar voren kwamen uit de algemene principes. Enkele voorbeelden van open labels zijn: 'sociale support', 'sociale interactie' of 'zich omringd voelen'. De volgende stap bestond uit het axiaal coderen van de algemene principes. De open labels werden hierbij gegroepeerd om er clusters van op elkaar lijkende principes uit te vormen. In het geval van de bovengenoemde voorbeelden werden de open labels in dezelfde cluster geplaatst, waaraan uiteindelijk het axiaal label 'sociale relaties' is toegekend. In deze fase van coderen kwam direct naar voren dat veel algemene principes onder meerdere categorieën tegelijk konden vallen, omdat deze verschillende elementen qua inhoud bleken te bevatten. Er werd een tabel opgesteld met alle algemene principes en hun bijbehorende categorie(ën). Wanneer er twijfel bestond over het toekennen van een categorie aan een bepaald principe, werd dit tijdens het proces besproken met andere onderzoekers die deel uit maakten van het grootschaliger onderzoek. Eén van de onderzoeksters verdiepte zich in dezelfde kwalitatieve data en kon daarom meedenken aan de categorieën voor het huidige onderzoek. Wanneer principes onduidelijk waren, werd aan de desbetreffende interviewer van die participant om verduidelijking gevraagd om interpretatiebias zo veel mogelijk uit te sluiten en om het algemeen principe zo correct mogelijk te kunnen categoriseren.

Vervolgens werd de inhoud van de algemene principes van de volgende tien participanten geanalyseerd. Met de data van deze tien participanten kon gecontroleerd worden of het tot dan toe opgezette coderingssysteem compleet was of dat er zich wellicht nieuwe categorieën aandienen. Er dienden zich geen nieuwe categorieën aan. De uiteindelijke categorieëntabel bestond uit 63 algemene

principes van 45 participanten. Aan de hand van de categorieëntabel werden beschrijvingen en criteria per categorie opgesteld in een coderingsinstructie (selectief coderen). Op deze manier werd inzichtelijk gemaakt waarom een specifiek principe in een bepaalde categorie onderverdeeld kan worden. Per categorie werd allereerst een definitie van de categorie gegeven. Voor de categorie 'sociale relaties' werd bijvoorbeeld de volgende definitie toekend: 'Een band tussen mensen op sociaal gebied'. Vervolgens werden onder elke categorie de criteria genoemd waaraan een principe moet voldoen om tot die categorie te behoren. Voorbeelden van criteria in de categorie sociale relaties zijn: 'De participant noemt zelf expliciet de term sociale relaties' en 'De beschrijving van de participant betreft de invloed van en op andere mensen in zijn/haar leven'. Een algemeen principe werd ingedeeld in een categorie wanneer deze aan tenminste één van de criteria in de lijst voldeed. Om criteria op te kunnen stellen zijn alle algemene principes per categorie één voor één bekeken om vast te kunnen stellen welke elementen ertoe bijdragen dat een principe onder een specifieke categorie valt.

De analyse van de 32 algemene principes van de laatste 26 participanten was de derde fase in het opstellen van het coderingssysteem. Deze algemene principes dienden als laatste controle van de coderingsinstructie. Er kon bepaald worden of de coderingsinstructie sluitend was of dat er nog enkele aanpassingen nodig waren. Om de betrouwbaarheid van de coderingsinstructie te vergroten, werd er een steekproef van zestien algemene principes uit de laatste 32 algemene principes gegeven aan een tweede codeerder, die de principes aan de hand van de coderingsinstructie heeft ingedeeld in categorieën. Vervolgens werden de codes van de tweede beoordelaar vergeleken met de eigen gecodeerde gegevens, om vast te kunnen stellen in hoeverre deze met elkaar overeen kwamen. In de resultatensectie zal hier inhoudelijk op in worden gegaan.

Het tweede gedeelte van de data-analyse betrof de organisatie van de algemene principes, waarbij de focus lag op differentiatie en complexiteit. Differentiatie betrof het in kaart brengen van het aantal aspecten dat een algemeen principe bevatte. Deze zijn in de categorieëntabel in een vierde kolom toegevoegd. Om aan te duiden hoeveel aspecten een algemeen principe bevatte, zijn nummers gebruikt: 1, 2, 3, 4, 5 of >5 aspecten. Aan de hand van het volgende algemene principe zal doorgenomen worden tot welke aspecten dit herleid kan worden: "It's very important for me to have people in my life that I can trust and who make me feel loved and secure". Het eerste aspect in deze

zin is 'it's very important for me to have people in my life'. In dit gedeelte benoemt de participant wat belangrijk is in zijn/haar leven, namelijk mensen. Vervolgens benoemt de participant dat het belangrijk is dat hij/zij die mensen kan vertrouwen (tweede aspect) en dat die mensen hem/haar geliefd (derde aspect) en veilig (vierde aspect) doen voelen. Belangrijk in deze zin zijn de twee 'and'-woordjes die een nieuw deel van de zin aankondigen; een uitbreiding op dat wat genoemd is. Naast 'and' zijn ook andere verbindingswoorden zoals 'but', 'however' en 'nevertheless' belangrijke aanduidingen voor een nieuw aspect. In bepaalde gevallen kan ook een komma, een dubbele punt of een puntkomma een opsomming of uitbreiding van de zin betekenen, wat leidt tot nieuwe aspecten. Wanneer een algemeen principe uit verschillende zinnen bestaat, is vaak elke zin een apart aspect, tenzij twee aparte zinnen min of meer hetzelfde aanduiden. In veel gevallen benoemde de participant op welke levensgebieden bepaalde elementen uit het principe van toepassing waren. Deze levensgebieden (domeinen) werden elk als apart aspect gerekend. Wanneer een participant bijvoorbeeld benoemde dat sociale relaties belangrijk zijn in zijn/haar vrije tijd en educatie, dan werden vrije tijd en educatie als twee verschillende aspecten gerekend.

Complexiteit betrof het in kaart brengen van de mate van samenhang tussen de aspecten binnen een algemeen principe (integratie). Om de complexiteit uit te drukken zijn de termen 'niet', 'enigszins' en 'duidelijk' genomen en in een vijfde kolom toegevoegd aan de categorieëntabel. De verbindingswoorden die in de vorige alinea genoemd werden, zijn ook belangrijk bij het bepalen van de samenhang tussen verschillende aspecten. 'And' duidt een opsomming of toevoeging aan, maar kan ook een oorzaak-gevolg relatie aanduiden. Wanneer 'and' slechts dient als toevoeging van een tweede aspect, zonder dat dit aspect samenhangt met een vorig aspect, is 'and' niet perse een aanduiding voor samenhang. Hiervan is sprake in het volgende voorbeeld: "Acceptance, loyalty and safety is very important to me". De komma en het woord 'and' in dit principe zorgen ervoor dat er sprake is van meerdere aspecten, maar dit duidt niet automatisch samenhang aan. Wanneer 'and' echter een oorzaak-gevolg relatie aanduidt of zorgt voor een toevoeging van informatie die relevant is voor het vorige aspect, is er wél sprake van samenhang. Woorden als 'but' en 'however' geven een tegenstelling aan tussen elementen in de zin. Dit zijn duidelijke indicaties voor samenhang. In het volgende voorbeeld is een duidelijke samenhang te herkennen: "I can make choices well, and I know

what I want, but I often want everything, which makes the above more difficult”. Algemene principes die slechts uit één woord bestaan, bevatten bij voorbaat geen samenhang. Aan zulke principes wordt automatisch de code ‘geen’ gegeven in het kader van complexiteit. Er wordt namelijk niets toegelicht over het woord dat gebruikt wordt. Kortgezegd is er sprake van meer integratie wanneer verschillende aspecten in een principe meer met elkaar verweven zijn. Bij het voorbeeld dat genoemd is over differentiatie van aspecten is er bijvoorbeeld meer verwevenheid tussen de aspecten dan in het vorige voorbeeld bij complexiteit.

Alle aantallen die tijdens de analyse naar voren kwamen, zijn in een Excel-bestand opgenomen. Voor wat betreft de gegevens over de inhoud van de algemene principes betrof dit het aantal keer dat een categorie in totaal voorkwam, het aantal keren dat bepaalde combinaties van categorieën samen voorkwamen, maar ook het aantal principes met één, twee of drie categorieën. De tabellen met gecodeerde gegevens zijn bekeken om de aantallen hieruit te halen en in een Excel-bestand te zetten. Ook de aantallen die betrekking hadden op differentiatie en complexiteit zijn opgenomen in dit Excel-bestand. Dit betrof frequenties voor combinaties tussen verschillende maten van differentiatie en complexiteit. Alle cijfers in het Excel-bestand zijn gebruikt voor het maken van tabellen en grafieken. Om te kijken of er een significant verband bestond tussen de variabelen differentiatie, complexiteit en aantal categorieën, is er gebruik gemaakt van chi-kwadraattoetsen voor kruistabellen in SPSS. Hiermee is de samenhang tussen differentiatie en complexiteit, tussen differentiatie en aantal categorieën en tussen complexiteit en aantal categorieën getoetst.

Resultaten

Deelvraag 1: Welke categorieën zijn er te onderscheiden?

Aan de hand van het coderen van alle gegevens zijn er negen categorieën vastgesteld, namelijk: sociale relaties, waarden, persoonlijke eigenschappen, mentale gezondheid, religie & spiritualiteit, persoonlijke ontwikkeling, zelfverwezenlijking, zingeving en domeinen GIDS. Verder is er een categorie 'overig' tot stand gekomen, waarin algemene principes zijn ingedeeld die ofwel in geen van de categorieën duidelijk thuishoorden ofwel vele verschillende elementen bevatten waardoor deze in meer dan drie categorieën in te delen waren. De eerste acht categorieën omvatten allen een duidelijk thema. De categorie domeinen GIDS betreft algemene principes die min of meer een samenvatting bevatten van de commitments uit verschillende domeinen of waarin deze domeinen een kernbeschrijving vormen binnen het algemeen principe. Omdat deze categorie nogal wat aanpassingen vereiste naar aanleiding van het vergelijken van coderingen tussen twee beoordelaars, zal nu eerst ingegaan worden op de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid. Daarna zal de definitieve coderingsinstructie worden weergegeven, met vervolgens de resultatentabel met alle algemene principes en hun bijbehorende toegekende categorieën. Tot slot zullen nog enkele zaken met betrekking tot verwevenheid van bepaalde categorieën worden aangehaald en zal een frequentietabel de frequenties per categorie aanduiden.

Interbeoordelaarsbetrouwbaarheid

Na vergelijking van de algemene principes uit de steekproef ($n = 16$) bleken zeven algemene principes geheel gelijk gecodeerd (43.75%) en zeven gedeeltelijk gelijk gecodeerd te zijn (43.75%), waarbij er bijvoorbeeld één van de categorieën door beide hetzelfde gecodeerd was. Slechts twee principes bleken geheel anders te zijn gecodeerd (12.5%). In tabel 1 zijn alle negen algemene principes te zien waarover een verschil in mening bestond tussen de eerste en de tweede codeerder. De ongelijkheden zijn door de twee codeerders onderling bediscussieerd.

Tabel 1 Verschillen in codering tussen de twee codeerders

Nr.	Algemeen principe	Codering eerste codeerder	Codering tweede codeerder
1	“Responsibility and openness”	Waarden Persoonlijke eigenschappen	Persoonlijke eigenschappen
2	“I would like to trust more”	Waarden Persoonlijke ontwikkeling	Waarden Mentale gezondheid
3	“I find relationships with others to be more important than my education and leisure time. This also influences the way I see myself more and it influences my decisions more”	Sociale relaties Zelfverwezenlijking Domeinen GIDS	Sociale relaties Waarden
4	“I chose love because I love my parents (family) and boyfriend and friends”	Sociale relaties Waarden	Sociale relaties
5	“My search for God and the perfect 'me' is a rational and relational search/journey. It guides me and corrects me in my decisions and behavior. Fulfillment and life satisfaction is to be achieved through pursuing this dream/longing”	Religie & spiritualiteit, Zelfverwezenlijking Zingeving	Religie & spiritualiteit Zingeving
6	“I want to find more security and self-love”	Waarden Persoonlijke ontwikkeling	Persoonlijke ontwikkeling
7	“From my parents and friends I get the support I need to explore, learn and to grow in intimate relationships”	Persoonlijke ontwikkeling Domeinen GIDS	Sociale relaties Persoonlijke ontwikkeling
8	“I have written all of the commitments from an I-perspective, in which I pose goals and behavior I believe is right and try my best to achieve. Leisure and education are only about my own personal behavior and beliefs, parents is about the way I feel toward my mother and friendships and intimate relationships are about how I feel like I should behave in relations to other people and what expectations I have of them”	Domeinen GIDS	Zelfverwezenlijking
9	“My parents have a huge impact on my life and identity. My friends as well but in a completely different way. My friends mostly influence me in a positive way but much less. It is very complicated with them, while with my friends it's not. However, both are still extremely important to me”	Domeinen GIDS	Sociale relaties

Na de discussie bleef over de eerste twee principes in tabel 1 een verschil in mening bestaan. Door overleg kon de tweede codeerder het over vier deels gelijk gecodeerde items toch eens worden met de eerste codeerder. Dit betrof nummer 3, 4, 5 en 6 in tabel 1. Hiervoor waren er enkele kleine toevoegingen vereist in de coderingsinstructie. Zo zijn er bij de categorie waarden enkele voorbeelden toegevoegd zoals *fun*, *love*, *intimacy*, etc. Verder is de categorienaam spiritualiteit veranderd naar religie & spiritualiteit. Over de algemene principes nummer 7, 8 en 9 in tabel 1 bleek er twijfel rondom de categorie domeinen GIDS. In sommige gevallen bleek het lastig te zijn om te onderscheiden of een persoon spreekt over domeinen uit het protocol of over sociale relaties in het algemeen. Omdat er in de ongelijke coderingen in totaal vier keer een verschil bestond met betrekking op domeinen GIDS, is er besloten om deze categorie te herzien en aan te scherpen.

In de eerste versie van de coderingsinstructie waren de criteria van de categorie domeinen GIDS uitgebreider. Zo werd een algemeen principe eerst ook als domeinen GIDS gecodeerd wanneer uit het principe bleek dat bepaalde domeinen invloed hadden op een ander thema in het principe of wanneer de participant aangaf iets aan de domeinen te willen veranderen of verbeteren. Ook het criterium dat de participant domeinen als belangrijk onderdeel van zijn/haar identiteit benoemt, is weggehaald uit de coderingsinstructie. In de definitieve versie van de coderingsinstructie wordt een algemeen principe alleen onder de categorie domeinen GIDS geschaard wanneer de participant een algemene samenvatting geeft van de inhoud van domeinen uit de GIDS. Hierbij vormen één of meerdere domeinen uit het protocol een kernbeschrijving in het principe, zonder dat er sprake is van het expliciet benoemen van een algemeen overstijgend principe of thema.

Nadat de omschrijving en de criteria van de categorie waren aangescherpt, werd de eerste codeerder het over de laatste drie coderingen in de tabel (nummer 7, 8 en 9) eens met de tweede codeerder. Omdat ook algemeen principe 3 in tabel 1 geschaard was onder domeinen GIDS, werd deze codering herzien. Er is toen besloten die categorie weg te halen bij dat principe, zodat alleen de categorie sociale relaties en zelfverwezenlijking bleven bestaan. De aanpassingen in de coderingsinstructie met betrekking tot de categorie domeinen GIDS zijn naderhand met de tweede codeerder besproken. Na alle overleg tussen de twee codeerders en na het aanpassen van de

coderingsinstructie bleef er slechts over twee principes gedeeltelijke onenigheid bestaan (principe nummer 1 en 2 in tabel 1). Er was toen een overeenstemming van 87.5% bereikt.

De ongelijke codering bij het eerste en tweede algemeen principe kwam door verschillen in interpretatie. Zo zag de eerste beoordelaar *responsibility and openness* als persoonlijke eigenschappen én als waarden namens welke deze persoon zou kunnen/willen leven. De tweede beoordelaar gaf aan dit niet zo te zien, gezien het gebrek aan extra informatie over *responsibility and openness*. Ook bij het tweede principe was er sprake van een interpretatieverschil.

De coderingsinstructie

De uiteindelijke coderingsinstructie die tot stand kwam na alle aanpassingen is te zien in tabel 2. Deze coderingsinstructie vormt de basis voor de categorieën waarin de algemene principes kunnen worden ingedeeld.

Tabel 2 Coderingsinstructie

Sociale relaties	<p><i>Omschrijving:</i> Een band tussen mensen op sociaal gebied.</p> <p><i>Criteria:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Participant noemt zelf expliciet de term <u>sociale relaties</u> ('social relationships'), of; - Participant noemt zelf een andere term met het woord 'sociaal', in de context van andere mensen, bijv. <u>sociale interactie</u>, <u>sociale connecties</u> of <u>sociale support</u> ('social interaction', 'social connections', 'social support'), en/of; - De beschrijving van de participant betreft de invloed van en op <i>andere mensen</i> in zijn/haar leven (m.u.v. het uitsluitend algemeen benoemen van een domein uit de GIDS waarop het principe van toepassing is, zoals het domein 'parents'), en/of; - De beschrijving reflecteert <i>een band</i> tussen mensen op sociaal gebied (m.u.v. het uitsluitend algemeen benoemen van een domein uit de GIDS, zoals 'parents', waarop het principe van toepassing is)
Waarden	<p><i>Omschrijving:</i> Achterliggende idealen of omgangsvormen die door een individu als waardevol worden aangeduid.</p> <p><i>Criteria:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Participant noemt zelf expliciet het zelfstandig naamwoord <u>waarde</u> ('value'), of; - Participant noemt iets wat hij/zij belangrijk of van waarde vindt in zijn/haar leven; in de zin van: <ul style="list-style-type: none"> * dat deze waarde een leidraad vormt in zijn/haar leven * het graag volgens deze waarde willen leven of het willen ervaren van deze waarde in zijn/haar leven (enkele voorbeelden zijn: 'fun', 'love', 'intimacy', 'security', 'reliability', 'trust', 'feeling safe')
Persoonlijke eigenschappen	<p><i>Omschrijving:</i> Eigenschappen (bijv. kwaliteiten of valkuilen) die voor een individu kenmerkend zijn; persoonskenmerken; karaktereigenschappen.</p>

	<p><i>Criteria:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Participant noemt een eigenschap die voor hem/haar kenmerkend is
Mentale gezondheid	<p><i>Omschrijving:</i> de toestand van welzijn van een individu.</p> <ul style="list-style-type: none"> * In positieve zin geformuleerd: het individu kan zijn/haar eigen capaciteiten realiseren, kan de normale spanningen van het leven aan, is productief en is in staat om een bijdrage te leveren aan de maatschappij * In negatieve zin geformuleerd: het individu ervaart problemen of moeilijkheden m.b.t. het realiseren van de eigen capaciteiten, ervaart onzekerheid, angst of druk, functioneert beperkt en is niet of in mindere mate in staat om een bijdrage te leveren aan de maatschappij. <p><i>Criteria:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Participant noemt zelf expliciet de term <u>mentale gezondheid</u> ('mental health') of <u>welzijn</u> ('well-being'), of; - De beschrijving weerspiegelt een positief of negatief aspect van het welzijn van de participant, bijv. onzekerheid, angst, druk, capaciteiten realiseren ('insecurity', 'anxiety', 'pressure', 'prove myself').
Religie & spiritualiteit	<p><i>Omschrijving:</i> een bepaalde levenswijze of geloof: innerlijk geestesleven/zielenleven; de (in)richting van je leven met een intuïtieve levensstijl.</p> <p><i>Criteria:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Participant noemt zelf expliciet de term <u>spiritualiteit</u> ('spirituality'), <u>religie</u> ('religion') of God
Persoonlijke ontwikkeling	<p><i>Omschrijving:</i> Algemene, breed geformuleerde processen van volwassenwording van mensen. Het ontwikkelen van zichzelf als persoon. Dit kan zowel zaken op persoonlijk als professioneel gebied betreffen.</p> <p><i>Criteria:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Participant noemt zelf expliciet de term <u>persoonlijke ontwikkeling</u> ('self-development'), <u>groei</u> ('growth') of <u>leren</u> ('learning') of; - Participant geeft een algemene beschrijving van ontwikkeling(en) in zijn/haar leven, en/of; - Beschrijving is gericht op het zoeken naar manieren om te leren of zich te ontwikkelen, veranderen of verbeteren als persoon in het moment en in de toekomst <i>zingeving</i>
Zelfverwezenlijking	<p><i>Omschrijving:</i> De verwezenlijking van je zelf; je bezighouden met het zoeken naar en tot uitdrukking brengen van wie je in wezen bent.</p> <p><i>Criteria:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Participant noemt zelf expliciet de term <u>zelfverwezenlijking</u> ('self-realization'), of; - Participant benoemt hoe hij/zij zichzelf ziet - Participant noemt dat hij/zij op zoek is naar zichzelf of zichzelf probeert te vinden, en/of; - Participant beschrijft hoe hij/zij zich bezig houdt met het maken van keuzes <u>omtrent zichzelf</u>; om zijn leven vorm te geven en zichzelf op deze wijze tot uitdrukking te brengen
Zingeving	<p><i>Omschrijving:</i> het zoeken naar levensvervulling, naar de zin, de bedoeling of het doel van het leven, of het trachten dit zelf te scheppen; het leven als een leerschool zien.</p> <p><i>Criteria:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Participant noemt expliciet de term <u>zingeving</u> ('sense-making'), en/of; - Participant noemt een van de volgende termen: <u>vervulling</u>, <u>doel</u> of <u>betekenis in het leven</u> ('fulfilment', 'purpose' of 'meaning in life'), en/of;

	- De beschrijving van de participant is; op het begrijpen of ontdekken van de wereld of het leven
Domeinen GIDS	<p><i>Omschrijving:</i> het expliciet benoemen van één of meerdere specifieke domeinen uit het protocol als <i>kernbeschrijving</i> in het algemeen principe <i>zonder dat er hierbij sprake is van het expliciet benoemen van een algemeen terugkerend principe of thema</i> (vriendschappen, ouders, studie, vrije tijd, intieme relaties of flexibel domein).</p> <p>Bovenstaande houdt in dat de participant een algemene (kern)beschrijving of samenvatting geeft van de inhoud van de domeinen die besproken zijn tijdens het interview</p> <p>* Wanneer de participant een algemeen principe benoemt en daarin opneemt op welke domeinen dit principe van toepassing is, wordt deze <i>niet</i> gecategoriseerd als ‘Domeinen GIDS’.</p>
Overig	Het principe bevat meerdere aspecten, waardoor deze in meer dan drie verschillende categorieën tegelijk past of juist in geen categorie duidelijk thuishoort.

Resultatentabel

Tabel 3 geeft alle resultaten weer. In de eerste kolom staan de participantnummers die gerandomiseerd zijn. De tweede kolom geeft de algemene principes per participant weer. De eerste 49 principes zijn van de participanten die één algemeen principe hadden. De volgende twintig participanten in de tabel zijn de participanten die twee algemene principes hadden en de laatste twee participanten in de tabel hadden drie algemene principes. In kolom drie van tabel 3 staan de categorieën die toegekend zijn aan elk algemeen principe. De laatste twee kolommen in de tabel geven de mate van differentiatie en complexiteit van de algemene principes weer en zijn van toepassing op deelvraag 4.

Na de aanscherpingen aan de categorie domeinen GIDS zijn alle algemene principes die in eerste instantie onder die categorie geschaard waren, herzien. Er bleven vier principes over die onder domeinen GIDS geschaard bleven. Twee principes behoorden alleen tot die categorie. Echter de twee andere principes werden zowel als domeinen GIDS als persoonlijke ontwikkeling gecategoriseerd (principes van participant 7 en 56 in tabel 3). Dit is een opvallend gegeven. In beide gevallen is er sprake van een soort oorzaak-gevolg relatie in het principe. De beschrijving van de domeinen vormt een kern in het algemeen principe en is als het ware verweven met een deel persoonlijke ontwikkeling. De domeinen lijken als een basis voor persoonlijke ontwikkeling te fungeren in deze twee principes.

Tabel 3 Algemene principes in termen van categorieën, differentiatie en complexiteit

Pt. Nr.	Algemeen principe	Categorie(ën)	Differentiatie (1,2,3,4,5, > 5)	Complexiteit (niet, enigszins, duidelijk)
1	“It's very important for me to have people in my life that I can trust and who make me feel loved and secure”	Sociale relaties, waarden	4	Enigszins
2	“I try to be more kind to myself and look more after my well-being”	Mentale gezondheid	2	Enigszins
3	“Self-development: finding your way through life, find out what is important, make the best out of your time/experience, discover”	Persoonlijke ontwikkeling, zingeving	5	Duidelijk
4	“Drive: parenthood, intimate relationships and education are things that affect my every-day life greatly, they are what drive my actions and decision making”	Domeinen GIDS	5	Enigszins
5	“The domains differ in how much I want to change about them. For the three that I want to change most this means getting out of my comfort zone”	Persoonlijke ontwikkeling	3	Enigszins
6	“I think I can find spirituality in different aspects of my life: friendship, intimate relationships and leisure. I would like to surround myself with spiritual people. I don't think I'll find spirituality in my relationship with my parents”	Sociale relaties, religie & spiritualiteit	>5	Enigszins
7	“My parents/family and cultural identity serve as the main basis for my identity. They have most influenced me as a person and what I look for in others and how I want to structure my life”	Persoonlijke ontwikkeling, domeinen GIDS	5	Enigszins
8	“Having time for yourself”	Waarden	1	Niet
9	“Most things are the way they are because I shaped them to be. With most things I have an idea about how I want them to be and I try to shape them that way. During this process I often forget to live in the moment”	Zelfverwezenlijking	4	Duidelijk
10	“I see that spirituality is affecting every domain of my life right now. It even affects my future. Every decision I make is based around it. This represents my priorities right now of self-development and self-realization”	Religie & spiritualiteit, persoonlijke ontwikkeling, zelfverwezenlijking	>5	Duidelijk
11	“Support from others helps me keep going and allows me to feel that I'm not alone, no matter what happens I will not be abandoned”	Sociale relaties, mentale gezondheid	4	Duidelijk
12	“I know where I can make a difference and where I cannot. I'll do my best where I can. It's fine if I fail. Generally speaking everything that said is one piece of what I am”	Zelfverwezenlijking	5	Duidelijk
13	“All domains affect my safety, they assure me of feeling safe and at ease”	Waarden	4	Niet
14	“Generally speaking, what I strive for in every domain of life, let it be my personal, social, academic, professional or spiritual life, is an open mind, a willingness to understand, a never ending university”	Zingeving	>5	Duidelijk
15	“Leisure time determines who I am: egoïstic thinking, I'm the most important	Persoonlijke eigenschappen	3	Enigszins

	person in my life”			
16	“People grow as individuals over the course of their life. This growth has to be shaped (uncontrolled growth is cancer)”	Persoonlijke ontwikkeling	3	Enigszins
17	“Sense making and fulfilment (theory of everything)”	Zingeving	3	Niet
18	“Acceptance, safety & loyalty is very important to me”	Waarden	3	Niet
19	“Freedom/independence”	Waarden	2	Niet
20	“Being curious and being 'open' is my motivation/incentive”	Waarden, persoonlijke eigenschappen	3	Enigszins
21	“Mental health”	Mentale gezondheid	1	Niet
22	“Mental health”	Mentale gezondheid	1	Niet
23	“I need to find a friend in you, I love having people around me”	Sociale relaties	2	Niet
24	“I find relationships with others to be more important than my education and leisure time. This also influences the way I see myself more and it influences my decisions more”	Sociale relaties, zelfverwezenlijking	5	Enigszins
25	“I value security and reliability in my relationships and the things that I do”	Waarden	4	Niet
26	“Responsibility and openness”	Waarden, persoonlijke eigenschappen	2	Niet
27	“I find honesty very important in different aspects of my life”	Waarden, persoonlijke eigenschappen	2	Niet
28	“Relations with others: good relationships with others are important for me in all aspects including my mental health”	Sociale relaties, mentale gezondheid	3	Enigszins
29	“I have written all of the commitments from an I-perspective, in which I pose goals and behavior I believe is right and try my best to achieve. Leisure and education are only about my own personal behavior and beliefs, parents is about the way I feel toward my mother and friendships and intimate relationships are about how I feel like I should behave in relations to other people and what expectations I have of them”	Zelfverwezenlijking	> 5	Duidelijk
30	“My search for God and the perfect 'me' is a rational and relational search/journey. It guides me and corrects me in my decisions and behavior. Fulfillment and life satisfaction is to be achieved through pursuing this dream/longing”	Religie & spiritualiteit, zelfverwezenlijking, zingeving	> 5	Duidelijk
31	“Insecure”	Persoonlijke eigenschappen, mentale gezondheid	1	Niet
32	“I want to find more security and self-love”	Waarden, persoonlijke ontwikkeling	2	Niet
33	“From my parents and friends I get the support I need to explore, learn and to grow in intimate relationships”	Sociale relaties, persoonlijke ontwikkeling	>5	Enigszins
34	“My parents have a huge impact on my life and identity. My friends as well but in a completely different way. My friends mostly influence me in a positive way but much less. It is very complicated with them, while with my friends it's not. However, both are still extremely important to me”	Sociale relaties	>5	Duidelijk
35	“Selfcare gives the opportunity to be your best self and express yourself in the	Mentale gezondheid,	4	Duidelijk

	most suitable way. It helps with knowing what you want (priorities)”	zelfverwezenlijking		
36	“Balance: a more balanced lifestyle, mental situation and also in behavior and social situations”	Sociale relaties, waarden, mentale gezondheid	5	Enigszins
37	“Always trying to respond with love and understanding, and trying to learn as much as possible”	Waarden, persoonlijke ontwikkeling	3	Enigszins
38	“On the surface I seek greater intimacy, a balance in how I live, spend my time and greater engagement in the life I'm living, the studies I am pursuing. What I want to achieve with all of this is peace, meaning”	Waarden, persoonlijke ontwikkeling, zingeving	>5	Duidelijk
39	“Balance: by balancing time, balance of people in my life and social balance”	Sociale relaties, waarden	3	Enigszins
40	“Change for the better”	Persoonlijke ontwikkeling	1	Niet
41	“With the choices I make in my (daily) life I take others into account a lot”	Sociale relaties	2	Niet
42	“Self-acceptance: you accept yourself through the acceptance of others and others will accept you faster when you accept yourself. This builds the ground on which you can have intimate relationships, which encourages both participants to have greater self-acceptance”	Overig	5	Duidelijk
43	“Independent self with strong support system”	Overig	2	Niet
44	“Don't fuss about the side-issues, focus on the core”	Overig	2	Niet
45	“My social connections give me source of motivation to prove myself or set through the day. How I view my studies and my parents are part of my daily life, my uncertainties and hopes about my future”	Overig	>5	Enigszins
46	“I find it important that you can be however you want to be, and that your surroundings/environment supports you in that”	Overig	2	Enigszins
47	“Parents inconsistent > now insecure, I like consistency and predictability in relationships but also activities”	Overig	>5	Enigszins
48	“What is important in all my life domains is that I always need to find a balance between internal and external expectations and different needs. My needs do not always match the expectations of others, which is especially important for interpersonal relationships and educations”	Overig	>5	Duidelijk
49	“Trying to get the most out of life, while enjoying it”	Overig	2	Niet
50	“My relationship with my sister is a healthy one, however, it instills insecurity and has for many years. Despite this 'issue', this insecurity only has positive implications as it pushes me to strive to be a more knowledgeable and activated individual”	Overig	>5	Duidelijk
	“My relationship with my dad affects most of my person and activities. The insecurity that it has created for years has always filled me with motivation to	Overig	>5	Duidelijk

	prove myself a smart, cultivated, social individual (to him)”			
51	“Reliability”	Waarden	1	Niet
	“Challenge + fun”	Waarden	2	Niet
52	“I am very confident in my relationship with my parents and in my studies, but also in my spirituality”	Persoonlijke eigenschappen	4	Enigszins
	“I like having different types of people as friends and partners who are both similar to me, but also different from me in some ways. I also like to experience all sorts of different things in my leisure time”	Sociale relaties, waarden	>5	Enigszins
53	“General: be aware/conscious, gain perspectives (keep an open mind), stay self-critical”	Waarden, persoonlijke ontwikkeling	4	Niet
	“Social: be kind, give support (when needed), appreciate”	Sociale relaties, waarden	4	Niet
54	“Feeling of safety or feeling at ease“	Waarden	2	Niet
	“Feeling of pressure that can be put on one because of those topic”	Mentale gezondheid	2	Niet
55	“Trust”	Waarden	1	Niet
	“Fun”	Waarden	1	Niet
56	“All domains include social interaction: decision making & personal development”	Sociale relaties, persoonlijke ontwikkeling	4	Niet
	“Development in personal or professional domains are based on a stable family and friend domain”	Persoonlijke ontwikkeling, domeinen GIDS	5	Enigszins
57	“Love: I feel love for the closest people in my life, boyfriend/friends/family. I appreciate their support and that they are always there”	Sociale relaties, waarden	4	Enigszins
	“Discovery: I feel like my life has purpose and more meaning when I am free to discover my surroundings, new places and meet new people. I also feel that my education and relationship is an adventure”	Sociale relaties, waarden, zingeving	>5	Duidelijk
58	“Being myself and letting others be themselves as well”	Sociale relaties, waarden	2	Niet
	“Having fun and having the best time with everyone around me”	Sociale relaties, waarden	3	Niet
59	“Passion: plays a big role in many aspects of my life”	Waarden	2	Niet
	“Connectedness”	Waarden	1	Niet
60	“Happiness is an important part of the commitments. I am very involved in the	Waarden, persoonlijke ontwikkeling	>5	Duidelijk

	things that make me happy and how. I am reflective on things that go right or wrong and how I can improve, especially by following my feelings”			
	“I am trying to find myself and what I want in life. I am quite involved in this, not knowing exactly what I expect for the different aspects of my life”	Zelfverwezenlijking	4	Duidelijk
61	“Finding myself”	Zelfverwezenlijking	1	Niet
	“Understanding the world”	Zingeving	1	Niet
62	“Reliability: important in all relationships; unconditional acceptance”	Sociale relaties, waarden	3	Niet
	“Fun: important in all relationships, number 1 priority and important in life in general”	Sociale relaties, waarden	4	Niet
63	“Self-development”	Persoonlijke ontwikkeling	1	Niet
	“Social support”	Sociale relaties	1	Niet
64	“I find learning and informing myself the best way to achieve my goals”	Persoonlijke ontwikkeling	2	Enigszins
	“Trusting people around you & getting the right support is very important for developing”	Sociale relaties, waarden, persoonlijke ontwikkeling	3	Enigszins
65	“I chose love because I love my parents (family) and boyfriend and friends”	Sociale relaties, waarden	4	Niet
	“I chose happiness because I think that is very important for the choices you made in life. You need to do what you love and makes you happy”	Waarden, zelfverwezenlijking	4	Enigszins
66	“Relations: they need to be confidential. Parents friends and partners need to support me and be 'good' for me”	Sociale relaties, waarden	>5	Enigszins
	“Free time and education are controversial to each other and how I think about my relationships. I find it hard to combine these two”	Domeinen GIDS	3	Niet
67	“One core principle in life to me is that it is important to be loved and supported as well as love and support those around you”	Sociale relaties, waarden	4	Enigszins
	“It is important in life to learn and grow in order to lead a fulfilled life”	Persoonlijke ontwikkeling, zingeving	3	Enigszins
68	“I would like to trust more”	Waarden, persoonlijke ontwikkeling	1	Niet
	“Don't forget about yourself”	Mentale gezondheid	1	Niet
69	“Connectedness, trust”	Waarden	2	Niet
	“Discovering adventures”	Waarden, zingeving	1	Niet

70	“Social relations are most important and bring purpose and fulfilment in any area”	Sociale relaties, zingeving	4	Enigszins
	“Leisure and education are most important as part of individual identity matters as it largely constitutes meaning and activity in life”	Zingeving	4	Enigszins
	“Mental health is necessary to be 'successful' in both individual identity and in creating and maintaining social relationships”	Sociale relaties, mentale gezondheid	5	Enigszins
71	“Doing my own thing; impulsivity”	Waarden, persoonlijke eigenschappen	2	Niet
	“I can make choices well, and I know what I want, but I often want everything, which makes the above more difficult”	Persoonlijke eigenschappen	4	Duidelijk
	“Anxiety/panic; to not be good enough and to be abandoned because of that”	Mentale gezondheid	4	Duidelijk

---

Categorieën religie & spiritualiteit, persoonlijke ontwikkeling, zelfverwezenlijking en zingeving

Tijdens het opstellen van de categorieën bleek er overlap te zijn tussen de categorieën religie & spiritualiteit, persoonlijke ontwikkeling, zelfverwezenlijking en zingeving. Er is gekozen deze categorieën als apart op te stellen, omdat elk van deze thema's een andere insteek heeft. Aan de resultaten is de overlap tussen deze categorieën op te merken. Persoonlijke ontwikkeling is de breedste categorie, die meer gericht is op algemene ontwikkelingen in het leven van een individu. Algemene principes in deze categorie zijn voornamelijk gericht op leren, ontwikkelen en verbeteren. Dit is duidelijk te zien in het volgende voorbeeld:

“I find learning and informing myself the best way to achieve my goal” (participant 64)

De categorie religie & spiritualiteit is gericht op het leven volgens een geloof (bijvoorbeeld in God) of een spirituele levenswijze. Deze categorie lijkt de meeste overlap te hebben met zelfverwezenlijking en zingeving. Religie en spiritualiteit kunnen namelijk ook betrekking hebben op het verwezenlijken van jezelf of op zingevingsvraagstukken. Er is echter gekozen voor een aparte categorie religie & spiritualiteit, waarbij principes in deze categorie ingedeeld wanneer participanten zelf de termen religie, spiritualiteit of God benoemen. Een voorbeeld van een principe waarin de verwevenheid tussen deze drie categorieën duidelijk te zien is, is de volgende:

“My search for God and the perfect 'me' is a rational and relational search/journey. It guides me and corrects me in my decisions and behavior. Fulfillment and life satisfaction is to be achieved through pursuing this dream/longing” (participant 30)

Dit algemene principe valt zowel onder religie & spiritualiteit als onder zelfverwezenlijking en zingeving. Deze participant geeft uitleg over wat religie voor hem/haar inhoudt. Daarbij komen aspecten van zelfverwezenlijking en zingeving naar voren. Opzichzelfstaand heeft de categorie zelfverwezenlijking betrekking op de participant en het tot uiting brengen van wie hij/zij in wezen is. Er is voornamelijk een ‘gerichtheid op zichzelf’ terug te zien. Dit is in bovenstaand voorbeeld ook aan de orde: ‘my search for (...) the perfect ‘me’’. Zingeving heeft betrekking op de zin van het leven en

het ontdekken van wat het leven te bieden heeft. Algemene principes in deze categorie zijn gericht op de wereld en/of het begrijpen van levenszaken. Zingeving is terug te zien in bovenstaand voorbeeld in de woorden ‘fulfillment and life satisfaction’.

Ook de categorie persoonlijke ontwikkeling toont een bepaalde verwevenheid met de andere drie categorieën. In het volgende voorbeeld hebben de categorieën persoonlijke ontwikkeling en zingeving overlap met elkaar:

“Self-development: finding your way through life, find out what is important, make the best out of your time/experience, discover” (participant 3)

Omdat de participant zelf de term self-development noemt in dit principe onder persoonlijke ontwikkeling ingedeeld. In de verdere uitleg door deze participant over self-development zijn echter ook aspecten te zien met een ‘gerichtheid op de wereld’, die gaan over zingeving, bijvoorbeeld ‘find out what is important’ en ‘discover’.

Frequenties voor elke categorie

In tabel 4 is te zien hoe vaak elke categorie in totaal gecodeerd is.

Tabel 4 Frequenties per categorie

Categorie	Frequentie	Procenten
Waarden	40	27.78%
Sociale relaties	27	18.75%
Persoonlijke ontwikkeling	19	13,19%
Mentale gezondheid	12	8.33%
Zingeving	11	7.64%
Zelfverwezenlijking	10	6.94%
Persoonlijke eigenschappen	8	5.56%
Domeinen GIDS	4	2.78%
Religie & spiritualiteit	3	2.08%
* Overig	10	6.94%

Uit de tabel is af te lezen dat de categorieën waarden, sociale relaties en persoonlijke ontwikkeling het meest zijn gecodeerd. De categorieën religie & spiritualiteit en domeinen GIDS werden het minst vaak gecodeerd.

Deelvraag 2: In hoeveel verschillende categorieën vallen de algemene principes van verschillende individuen?

Ongeveer de helft van de algemene principes kan onder meerdere categorieën tegelijkertijd vallen. Er is voor gekozen om maximaal drie categorieën toe te kennen aan een principe. Enkele voorbeelden van algemene principes die onder één categorie vallen, zijn:

“Acceptance, safety & loyalty is very important to me” (participant 18) – categorie waarden

“I try to be more kind to myself and look more after my well-being” (participant 2) – categorie mentale gezondheid

“Most things are the way they are because I shaped them to be. With most things I have an idea about how I want them to be and I try to shape them that way. During this process I often forget to live in the moment” (participant 9) – categorie zelfverwezenlijking

In het derde voorbeeld hierboven is te zien dat ook langere algemene principes, met meerdere zinnen en aspecten, onder slechts één categorie ingedeeld kunnen worden.

In veel gevallen bevatte het algemeen principe twee of meer verschillende elementen (aspecten) die onder verschillende categorieën te verdelen waren. Hiervan is bijvoorbeeld sprake bij het algemeen principe van participant 1:

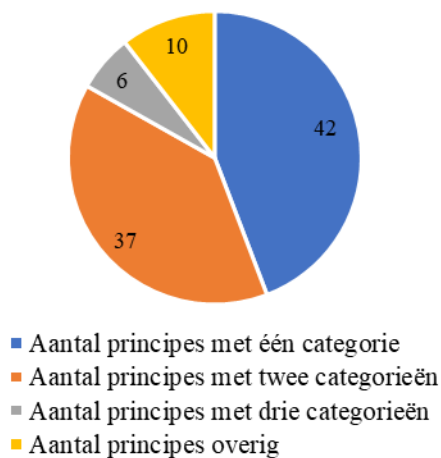
“It's very important for me to have people in my life that I can trust and who make me feel loved and secure” (participant 1)

Het eerste element in deze zin betreft andere mensen en kan daarom onder de categorie sociale relaties geschaard worden. Het tweede deel van de zin beschrijft de waarden ‘trust’, ‘loved’ en ‘secure’, en kan daarom onder de categorie waarden ingedeeld worden. Wat ook voor kwam, is dat een bepaald principe of element in een principe op twee verschillende manieren geïnterpreteerd kon worden, waardoor zo'n principe óók onder verschillende categorieën geschaard werd. Een voorbeeld hiervan is het volgende principe:

“Insecure” (participant 31)

Dit principe omvat slechts één element (woord), dat wél op meerdere manieren geïnterpreteerd kan worden. Wanneer de criteria uit de coderingsinstructie worden gevolgd, kan dit principe zowel ingedeeld worden bij persoonlijke eigenschappen als bij mentale gezondheid.

Al met al werd een algemeen principe onder maximaal drie categorieën ingedeeld. Wanneer de codering meer dan drie categorieën betrof, werd het principe onder de categorie overig ingedeeld. Onder de categorie overig vallen echter ook uitspraken die in geen van alle categorieën duidelijk thuishoren. Enkele voorbeelden van principes die in de categorie overig zijn ingedeeld en waarom, zijn terug te vinden in bijlage A. In figuur 1 is te zien hoeveel principes onder één, hoeveel onder twee en hoeveel onder drie categorieën vallen. Ook is weergegeven hoeveel principes onder overig zijn ingedeeld. De meeste principes vallen onder één of twee categorieën, namelijk 42 respectievelijk 37.

Figuur 1 Aantal categorieën per algemeen principe ($n = 95$)

Deelvraag 3: Welke combinaties aan categorieën komen voor?

De eerste twee kolommen in tabel 5 geven de categorieën en bijbehorende frequenties weer voor de algemene principes die onder één categorie vielen. Hieruit komt duidelijk naar voren dat de categorie waarden het meest is toegekend wanneer er sprake was van één categorie. De derde en vierde kolom in de tabel geven de combinaties aan categorieën weer wanneer er sprake was van twee categorieën. Opvallend in deze gegevens is dat de categorieën sociale relaties en waarden relatief vaak samen voorkomen. In de laatste twee kolommen is te zien welke combinaties er voorkwamen wanneer er sprake was van drie categorieën. Elke combinatie bleek hier maar één keer voor te komen.

Verder is het opvallend dat de categorie sociale relaties relatief weinig voorkomt bij principes met één categorie (vier keer), maar relatief vaak in combinatie met andere categorie(ën) voorkomt (dertien keer). In de twee-categorieën-combinaties komt de helft van de combinaties vaker dan één keer voor. Aan de drie-categorieën-combinaties valt op dat de categorieën persoonlijke ontwikkeling, zelfverwezenlijking, zingeving en religie & spiritualiteit relatief vaak (samen) in combinaties voorkomen. Hieruit blijkt dat deze categorieën raakvlakken qua thema hebben, zoals beschreven bij deelvraag 1. De categorie religie & spiritualiteit komt weinig voor (drie keer). Zoals bij deelvraag 1 is beschreven lijkt religie & spiritualiteit vaak verweven te zijn met zingevingsvraagstukken, zelfverwezenlijking en/of persoonlijke ontwikkeling.

Tabel 5 Combinaties van categorieën in de algemene principes en bijbehorende frequenties

Categorie (1)	Frequentie	Categorieën (2)	Frequentie	Categorieën (3)	Frequentie
Waarden	13	-Sociale relaties -Waarden	12	-Sociale relaties -Waarden -Mentale gezondheid	1
Mentale gezondheid	6	-Waarden -Persoonlijke ontwikkeling	5	-Sociale relaties -Waarden -Persoonlijke ontwikkeling	1
Persoonlijke ontwikkeling	5	-Waarden -Persoonlijke eigenschappen	4	-Sociale relaties -Waarden -Zingeving	1
Zelfverwezenlijking	5	-Sociale relaties -Mentale gezondheid	3	-Religie & spiritualiteit -Persoonlijke ontwikkeling -Zelfverwezenlijking	1
Sociale relaties	4	-Sociale relaties -Persoonlijke ontwikkeling	2	-Religie & spiritualiteit -Zelfverwezenlijking	1

				-Zingeving	
Zingeving	4	-Persoonlijke ontwikkeling -Zingeving	2	-Waarden -Persoonlijke ontwikkeling -Zingeving	1
Persoonlijke eigenschappen	3	-Persoonlijke ontwikkeling -Domeinen GIDS	2		
Domeinen GIDS	2	-Sociale relaties -Religie & spiritualiteit	1		
Religie & spiritualiteit	0	-Sociale relaties -Zelfverwezenlijking	1		
		-Sociale relaties -Zingeving	1		
		-Waarden -Zelfverwezenlijking	1		
		-Waarden -Zingeving	1		
		-Persoonlijke eigenschappen -Mentale gezondheid	1		
		-Mentale gezondheid -Zelfverwezenlijking	1		

Categorieën-combinaties van algemene principes per individu

De algemene principes zijn per stuk gecodeerd, zonder de algemene principes van eenzelfde individu naast elkaar te zien. Wanneer de principes per individu naast elkaar worden gelegd, zoals ook in tabel 3 is gedaan, kan bepaald worden in hoeverre verschillende principes van eenzelfde persoon in dezelfde categorieën ingedeeld zijn. Opvallend hieraan is dat er een aantal participanten is met twee algemene principes, die allebei geheel op dezelfde manier gecodeerd zijn, zonder dat er bij het coderen bekend was dat die principes tot hetzelfde individu behoorden. Hiervan in sprake bij de principes van participant 50, 51, 55, 58, 59 en 62 in tabel 3. Daarnaast is er een aantal participanten bij wie de coderingen van de principes gedeeltelijk gelijk zijn, bijvoorbeeld bij participant 53, 56 en 57.

Er bleken twee participanten te zijn bij wie er wellicht anders gecategoriseerd was wanneer er bij het coderen bekend was geweest dat die principes tot hetzelfde individu behoorden. Dit betreft participant 68 en 71. In deze gevallen zorgden de principes naast elkaar voor meer context, waardoor er anders geïnterpreteerd kon worden. Het eerste principe van participant 68 luidt als volgt:

“I would like to trust more” (participant 68)

Dit principe is gecodeerd als waarden en persoonlijke ontwikkeling. Als het tweede principe van deze participant er naast gelegd wordt, zou het eerste principe wellicht ook onder mentale gezondheid zijn geschaard in plaats van onder persoonlijke ontwikkeling. Het tweede principe van participant 68 is:

“Don’t forget about yourself” (participant 68)

Dit principe valt onder mentale gezondheid. Opvallend hieraan is dat het eerste principe van participant 68 in de steekproef zat die door de tweede codeerder is bekeken. Bij dit principe bleef een meningsverschil bestaan tussen de twee codeerders, waarbij de tweede codeerder het principe als mentale gezondheid gecodeerd had. Het verschil in mening bleek een interpretatieverschil te betreffen.

Wanneer gekeken wordt naar de drie principes van participant 71, zou het derde principe van deze participant wellicht ook onder persoonlijke eigenschappen geschaard kunnen worden. Hieronder zijn de drie algemene principes van de betreffende participant te zien.

“Doing my own thing; impulsivity” (participant 71)

“I can make choices well, and I know what I want, but I often want everything, which makes the above more difficult” (participant 71)

“Anxiety/panic; to not be good enough and to be abandoned because of that” (participant 71)

De eerste twee principes van deze participant zijn beide (o.a.) onder de categorie persoonlijke eigenschappen ingedeeld en in de context van de andere principes, zou ‘anxiety/panic’ in het derde principe ook opgevat kunnen worden als een persoonlijke eigenschap.

Deelvraag 4: Kunnen de algemene principes ingedeeld worden in termen van differentiatie en integratie?

De mate van differentiatie en complexiteit van alle algemene principes zijn opgenomen in de laatste twee kolommen van tabel 3. Er zijn verschillen in de manier waarop participanten het algemeen principe hebben neergezet. Sommige participanten gebruiken één woord of een korte zin en anderen hebben een langere beschrijving. In tabel 6 is weergegeven hoeveel algemene principes ingedeeld zijn onder elke mate van differentiatie en elk niveau van complexiteit.

Tabel 6 Kruistabel voor differentiatie en complexiteit

Mate van differentiatie	Complexiteit 'niet'	Complexiteit 'enigszins'	Complexiteit 'duidelijk'	Totaal
1 aspect	16	0	0	16
2 aspecten	16	3	0	19
3 aspecten	5	9	0	14
4 aspecten	7	7	6	20
5 aspecten	0	6	3	9
>5 aspecten	0	6	11	17
Totaal	44	31	20	95

Uit de gegevens in de tabel blijkt logischerwijs dat wanneer een principe slechts één aspect bevat, er automatisch geen complexiteit is waar te nemen. Verder hebben algemene principes met een differentiatie van 5 of >5 aspecten geen één keer een complexiteit 'niet' toegekend gekregen. Wanneer een principe vijf of meer aspecten bevat is er dus altijd sprake van een bepaalde mate van integratie van de aspecten.

Over het algemeen is het opvallend aan de gegevens in tabel 6 dat de aantallen steeds meer naar rechts in de tabel lijken te verplaatsen naarmate het aantal aspecten in de algemene principes toeneemt. Het complexiteitsniveau lijkt hiermee te stijgen naarmate de mate van differentiatie toeneemt. Een chi-kwadraattoets wijst uit dat er een significant relatie bestaat tussen de mate van differentiatie en het complexiteitsniveau, $X^2(10) = .00$, $p < .05$. Het betekent echter niet dat een principe automatisch een hoger complexiteitsniveau laat zien wanneer de differentiatie toeneemt. Zo is te zien dat principes met vier aspecten evengoed complexiteit 'niet' kunnen hebben, als complexiteit 'enigszins' of 'duidelijk'. Hieronder zijn twee voorbeelden weergegeven van principes met vier

aspecten. Echter, het eerste principe vertoont een duidelijke complexiteit en de tweede vertoont geen complexiteit.

“Selfcare gives the opportunity to be your best self and express yourself in the most suitable way. It helps with knowing what you want (priorities)” (participant 35)

(4 aspecten, complexiteit ‘duidelijk’)

“All domains include social interaction: decision making & personal development” (participant 56)

(4 aspecten, complexiteit ‘niet’)

Het algemeen principe van participant 35 hierboven vertoont causaliteit. De participant geeft aan dat ‘selfcare’ de mogelijkheid geeft om je beste zelf te zijn en om jezelf op de meest geschikte manier uit te drukken. Hier voegt de participant nog aan toe dat die zaken vervolgens helpen om te weten wat je wilt. Hierin is sprake van een duidelijke integratie van verschillende aspecten tot een geheel. In het voorbeeld van participant 56 worden er verschillende aspecten benoemd, maar geeft de participant geen toelichting waaruit er een samenhang- integratie- tussen de aspecten duidelijk wordt. Deze participant geeft slechts een opsomming van verschillende aspecten.

Samenhang tussen differentiatie en aantal categorieën

In tabel 7 zijn de frequenties weergegeven voor de variabelen differentiatie en categorieën. Deze tabel laat zien hoe vaak specifieke combinaties tussen verschillende labels van elke variabele voorkomen. Om te kunnen voldoen aan de voorwaarden van de chi-kwadraattoets zijn er in de SPSS-analyse enkele labels samengetrokken. Zo kreeg de variabele ‘categorieën’ twee labels (0 = 1 categorie en 1 = 2 of 3 categorieën). Verder zijn in de analyse 5 aspecten en >5 aspecten samen opgenomen in één label. Uit de chi-kwadraattoets blijkt dat er een significante relatie bestaat tussen differentiatie en het aantal categorieën, $X^2(4) = .007$, $p < .05$.

Tabel 7 Kruistabel voor differentiatie en aantal categorieën

Mate van differentiatie	1 categorie	2 categorieën	3 categorieën	Totaal
1 aspect	13	3	0	16
2 aspecten	10	5	0	15
3 aspecten	6	7	1	14
4 aspecten	8	12	0	20
5 aspecten	2	4	1	7
> 5 aspecten	3	6	4	13

Totaal	42	37	6	85 ¹
--------	----	----	---	-----------------

Samenhang tussen complexiteit en aantal categorieën

Om te kijken of er een significant verband bestaat tussen de mate van complexiteit van de algemene principes en het aantal categorieën dat is toegekend, is wederom een chi-kwadraattoets uitgevoerd. Ook bij deze SPSS-analyse zijn de labels van twee categorieën en drie categorieën samengevoegd tot één label om te kunnen voldoen aan de voorwaarden van de chi-kwadraattoets. De chi-kwadraattoets laat ook hier een significant verband zien, dit keer tussen het complexiteitsniveau en het aantal categorieën, $X^2(2) = .018$, $p < .05$. Tabel 8 laat de volledige kruistabel zien voor de variabelen complexiteit en categorieën.

Tabel 8 Kruistabel voor complexiteit en aantal categorieën

Complexiteitsniveau	1 categorie	2 categorieën	3 categorieën	Totaal
Complexiteit 'niet'	26	15	0	41
Complexiteit 'enigszins'	8	18	2	28
Complexiteit 'duidelijk'	8	4	4	16
Totaal	42	37	6	85

De SPSS-analyses laten dus een significant verband zien tussen mate van differentiatie en aantal categorieën en tussen het complexiteitsniveau en het aantal categorieën. Echter, er zijn ook enkele principes met bijvoorbeeld slechts één categorie, die 4, 5 of >5 aspecten hebben, zie onderstaand voorbeeld.

“My parents have a huge impact on my life and identity. My friends as well but in a completely different way. My friends mostly influence me in a positive way but much less. It is very complicated with them, while with my friends it's not. However, both are still extremely important to me” (participant 34)

(categorie sociale relaties, differentiatie '>5 aspecten', complexiteit 'duidelijk')

Uit dit voorbeeld blijkt bovendien dat een algemeen principe dat onder één categorie is toegekend wél een duidelijke complexiteit kan laten zien. Voor de tien algemene principes die zijn ingedeeld in de categorie overig kan niet gekeken worden naar de mate van samenhang tussen het aantal categorieën en de mate van differentiatie en complexiteit.

¹ NB: In tabel 7 en 8 is het totaal aantal algemene principes 85 i.p.v. 95, aangezien er in totaal 10 principes waren die geen categorieën toegekend hebben gekregen omdat ze onder 'overig' waren ingedeeld.

Discussie

De onderzoeksvraag die centraal stond in de huidige masterthese luidde als volgt: ‘Welke algemene principes spelen een belangrijke rol bij de ontwikkeling van identiteit bij jongvolwassenen?’. Om antwoord te kunnen geven op deze onderzoeksvraag zijn 95 algemene principes van 71 eerstejaars psychologiestudenten aan de hand van vier deelvragen onderzocht. De algemene principes zijn met behulp van de interpretatieve fenomenologische benadering geanalyseerd. Het primaire doel van deze masterthese was het ontwikkelen van een coderingssysteem om de algemene principes te kunnen categoriseren. Op deze wijze konden overkoepelende thema’s die een rol spelen in de levens van jongvolwassenen (18-32) inzichtelijker gemaakt worden.

De eerste deelvraag was: ‘In welke categorieën zijn de algemene principes in te delen?’. Aan de hand van het coderen van de algemene principes zijn er negen categorieën ontstaan, namelijk: sociale relaties, waarden, persoonlijke eigenschappen, mentale gezondheid, religie & spiritualiteit, persoonlijke ontwikkeling, zelfverwezenlijking, zingeving en domeinen GIDS. Verder is er een categorie ontstaan voor overige principes, die niet in te delen waren in bovenstaande categorieën. Op basis van een steekproef ($n = 16$) is er een interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van 87.5% bereikt, wat de betrouwbaarheid van het coderingssysteem ondersteunt. De categorie waarden werd relatief het vaakst gecodeerd (27.78%). Een verklaring hiervoor is dat deze categorie zeer breed is. Toekomstig onderzoek zou deze categorie wellicht nader kunnen specificeren. Hierbij kan gedacht worden aan het opdelen van waarden, bijvoorbeeld in persoonlijke (kern)waarden en algemene (morele) waarden of in instrumentale waarden en intrinsieke waarden.

Enkele gevonden categorieën vertonen overeenkomsten met de interpersoonlijke en ideologische domeinen die in verschillende onderzoeken naar voren kwamen als belangrijkste identiteitsdomeinen voor commitments (Bennion & Adams, 1986, Bosma, 1985, Grotevant et al., 1981, McLean et al., 2016). Zo is er gelijkenis tussen de categorieën waarden en religie & spiritualiteit uit het huidige onderzoek en het ideologisch domein, waaronder volgens McLean et al. (2016) beroep, waarden, religie en politiek vallen. McLean et al. (2016) beschrijven o.a. familie, vrienden en intieme relaties als belangrijke interpersoonlijke domeinen. Het feit dat de categorie sociale relaties in het huidige onderzoek naar voren kwam, vloeit hier logisch uit voort. De categorie ‘ontwikkeling en

verandering in commitments' kwam aan bod in het onderzoek van Kunnen (2009). Een commitment werd als zodanig gecodeerd wanneer er sprake was van verbetering, persoonlijk leren of ontwikkeling/verandering. De categorie persoonlijke ontwikkeling in het huidige onderzoek vertoont overeenkomst met die categorie uit het onderzoek van Kunnen (2009). Ook de negatieve en positieve aspecten, twijfel en emotioneel welzijn dat onderzocht werd in het onderzoek van Kunnen (2009) vertoont overeenkomsten met een categorie in deze masterthese, namelijk mentale gezondheid. Afgaand op deze inzichten kan er gesteld worden dat in ieder geval vijf van de thema's die naar voren kwamen in de algemene principes gelijkenissen vertonen met de domeinen waarin individuen commitments aangaan. Het huidige onderzoek introduceert nog twee interessante thema's die wellicht geschaard kunnen worden onder het ideologisch domein, namelijk zelfverwezenlijking en zingeving.

Vier participanten bleken slechts een algemene omschrijving van de domeinen uit het protocol te noemen als algemeen principe- gecodeerd als domeinen GIDS. Mogelijk waren deze participanten (nog) niet volledig in staat om een overkoepelend principe te filteren uit hun commitments. Dit zou in lijn liggen met de bevindingen uit het onderzoek van McLean et al. (2016), waaruit bleek dat het voor jongvolwassenen soms moeilijk is om een overkoepelend commitment te formuleren. Omdat de cognitieve capaciteiten in deze levensfase nog in ontwikkeling zijn, staan jongvolwassenen aan het begin van het herkennen van overlap tussen domeinen. Twee van de vier participanten met de categorie domeinen GIDS had tevens de categorie persoonlijke ontwikkeling toegekend gekregen. Dit gegeven zou eveneens voort kunnen komen uit bovenstaande verklaring; deze participanten zijn wellicht nog bezig met hun (persoonlijke) ontwikkeling met betrekking tot het herkennen van overlap tussen domeinen. Ze beginnen de invloed van verschillende domeinen op hun leven en henzelf te herkennen. Een andere verklaring voor het feit dat er vier participanten waren die nog niet duidelijk overkoepelend principe konden formuleren, kan liggen in de uitleg van de interviewer over het algemeen principe. Wellicht heeft de interviewer niet duidelijk uitgelegd wat er van de participant verwacht werd of heeft de participant de uitleg tijdens het interview verkeerd begrepen. Het GIDS-protocol zou op dit punt gespecificeerd kunnen worden, om onduidelijkheid over het algemeen principe te voorkomen. Hierbij is het van belang dat het algemeen principe voor alle interviewers helder is en dat duidelijk is wat er van de participant verwacht wordt.

Bij de tweede deelvraag werd er gekeken naar het aantal verschillende categorieën waaraan een algemeen principe toegekend kan worden. Uit de analyses bleek dat de algemene principes in meerdere categorieën tegelijk ingedeeld konden worden, omdat de principes vaak meerdere elementen bevatten. De participanten kunnen verschillende thema's aanhalen binnen eenzelfde algemeen principe. Verschillende elementen (aspecten) in een principe kunnen dan aan verschillende categorieën toegekend worden. Wat ook voor kwam, was dat eenzelfde element in een algemeen principe als verschillende categorieën gecodeerd kon worden. Wanneer de criteria uit de coderingsinstructie namelijk worden opgevolgd, kan eenzelfde element in verschillende categorieën thuishoren. In totaal werden er tien algemene principes onder de categorie overig ingedeeld, omdat ze onder meer dat drie categorieën tegelijkertijd vielen of in geen van de categorieën duidelijk thuishoorden. Vervolgonderzoek zou deze tien algemene principes nader kunnen onderzoeken, bijvoorbeeld door overeenkomsten tussen deze tien principes te zoeken of juist verschillen aan te duiden.

De derde deelvraag luidde: 'Welke combinaties aan categorieën komen voor?'. Om antwoord te kunnen geven op deze deelvraag zijn de combinaties van categorieën in een tabel gezet (tabel 5), inclusief de frequenties voor alle combinaties. Uit deze tabel bleek dat de categorieën sociale relaties en waarden relatief vaak samen voorkwamen, namelijk twaalf keer. Verder waren er nog enkele andere twee-categorieën-combinaties die meer dan één keer voorkwamen. Opvallend was dat de categorie sociale relaties nauwelijks als alleenstaande categorie bestaat, maar dus wel vaak in combinaties voorkomt. Erikson (zoals weergegeven in Marshall et al., 2021) beschreef dat sociale relaties een belangrijke rol spelen in het opbouwen van identiteit. Bij veel dagelijkse activiteiten zijn andere mensen betrokken. Dit kan een mogelijke verklaring zijn voor het feit dat sociale relaties binnen het huidige onderzoek vaak samen bleken te hangen met andere thema's. Bij belangrijke thema's zijn kennelijk relatief vaak andere mensen betrokken. Bij de drie-categorieën-combinaties kwam elk van de zes combinaties slechts één keer voor. Opvallend was dat de categorieën religie & spiritualiteit, persoonlijke ontwikkeling, zingeving en zelfverwezenlijking relatief vaak samen voorkomen. Tijdens het ontwikkelen van de coderingsinstructie werd de overlap tussen deze categorieën ook al duidelijk. Wellicht is de categorie religie & spiritualiteit nog meer overkoepelend dan zelfverwezenlijking, zingeving en persoonlijke ontwikkeling. Uit de principes bleek namelijk dat

religie & spiritualiteit vaak verweven was met zelfverwezenlijking- en zingevingsvraagstukken en/of persoonlijke ontwikkeling. Bovendien kwam religie & spiritualiteit geen één keer als enige gecodeerde categorie voor, maar alleen in combinatie met andere categorieën. Voor vervolgonderzoek zou het interessant zijn om deze categorieën nader te onderzoeken, aangezien zich een hiërarchie zou kunnen aandienen binnen deze categorieën. Wellicht zou het huidige coderingssysteem gespecificeerd en uitgebreid kunnen worden door bijvoorbeeld hoofd- en subcategorieën van elkaar te onderscheiden.

Met de vierde en laatste deelvraag werd onderzocht of de algemene principes in te delen waren in termen van differentiatie en integratie. Om deze deelvraag te kunnen beantwoorden, zijn de algemene principes gecodeerd voor mate van differentiatie (1,2,3,4,5, >5 aspecten) en complexiteit (niet, enigszins, duidelijk) - mate van integratie. De frequenties voor elke mate van differentiatie en de verschillende complexiteitsniveaus werden opgenomen in een kruistabel. Een chi-kwadraattoets wees uit dat er een significante relatie bestaat tussen de mate van differentiatie en het complexiteitsniveau in de algemene principes. Naarmate het aantal aspecten binnen een principe toeneemt, neemt over het algemeen ook de complexiteit toe. Men zou kunnen aannemen dat participanten die algemene principes hebben met een groot aantal aspecten en een duidelijk complexiteitsniveau, een beter ontwikkelde identiteitsstatus hebben. Volgens Werner (1948) is de differentiatie van verschillende aspecten en de hiërarchische integratie van die aspecten tot een meer complex niveau namelijk een aanduiding voor hogere niveaus van ontwikkeling (Breeuwsma, 1993; Kunnen & Bosma, 2003; Werner, 1948). Om deze stelling te versterken zouden de kwalitatieve resultaten uit de huidige these vergeleken kunnen worden met de kwantitatieve data; de uitkomsten van de vragenlijsten die ingevuld zijn tijdens de interviews. De uitkomsten van deze vragenlijsten geven informatie over de identiteitsstatus van elke participant. De vragenlijsten van participanten met sterke commitments en veel exploratie duiden op een gevorderdere identiteitsstatus, oftewel hogere niveaus van identiteitsontwikkeling. Er zou gekeken kunnen worden of de individuen die na het invullen van de vragenlijst een gevorderde identiteitsstatus bleken te hebben, in het huidige onderzoek ook hogere niveaus van differentiatie, complexiteit en aantal categorieën in hun algemene principes lieten zien. Echter, belangrijk om hierbij in gedachten te houden is dat het niveau van de organisatie in het algemeen principe óók iets kan zeggen over de mate waarin een individu in staat is om de opdracht

goed te begrijpen. Dit gegeven is niet bekend wanneer naar de data gekeken wordt. De doelgroep voor het huidige onderzoek was eerstejaars psychologiestudenten. Men kan aannemen dat individuen uit een dergelijke studierichting relatief goed in staat zijn om opdrachten zoals tijdens deze interviews uit te voeren. Bovendien hebben deze studenten zich zelf aangemeld om mee te doen aan deze studie. Dit kan zijn omdat het hen wellicht interessant leek, waardoor zij intrinsiek gemotiveerd waren om over thema's omtrent hun identiteit na te denken en te spreken. Wanneer een groep studenten uit een andere studierichting, bijvoorbeeld scheikunde, gevraagd zou worden om mee te werken aan het onderzoek, zouden de resultaten wellicht anders uitpakken. De resultaten die binnen deze these naar voren zijn gekomen, gelden dus niet voor de gehele populatie. De resultaten zeggen alleen iets over de specifieke groep eerstejaars psychologiestudenten die zich hadden aangemeld voor deze studie.

Chi-kwadraattoetsen tussen de variabelen aantal categorieën en differentiatie en tussen aantal categorieën en complexiteit lieten eveneens significante effecten zien. Uit de resultaten onder deelvraag 2 bleek al dat er meerdere categorieën tegelijkertijd toegekend konden worden vanwege verschillende elementen (aspecten) binnen een algemeen principe. Dit werd door bovengenoemde chi-kwadraattoets bevestigd. In het onderzoek van Kunnen (2009) werd eveneens een verband gevonden tussen het aantal categorieën in commitments en de mate van differentiatie. Individuen in een meer ontwikkeld stadium van identiteit bleken een groter aantal categorieën en hogere niveaus van differentiatie te laten zien. Een groter aantal categorieën was hierbij een aanduiding voor meer differentiatie in de commitments. Afgaande op deze resultaten kan er gesteld worden dat de toename in het aantal categorieën, in de mate van differentiatie en in het complexiteitsniveau binnen algemene principes een indicatie is voor hogere niveaus van ontwikkeling.

Hoe goed een individu in staat is om te differentiëren en om de verschillende aspecten te integreren, hangt volgens Kunnen en Bosma (2003) af van een aantal factoren. Allereerst speelt mee of een individu al dan niet problemen of moeilijkheden ervaart met betrekking tot een specifiek commitment. Wanneer iemand niet of nauwelijks problemen ervaart, zal er minder noodzaak zijn om verschillende aspecten van elkaar te onderscheiden. Wanneer er echter wel problemen of moeilijkheden zijn, zal een individu eerder geneigd zijn om op zijn commitments te reflecteren. Dit kan leiden tot meer differentiatie. Bovendien spelen persoonlijke factoren een rol, zoals openheid voor

ervaringen, het individuele reflectievermogen en cognitieve capaciteiten om te differentiëren en integreren tot hogere niveaus (Kunnen & Bosma, 2003). Tot slot dient een individu zaken actief te veranderen wanneer specifieke commitments niet meer passend zijn. Deze mogelijkheden voor verandering beïnvloeden het niveau van complexiteit. Het artikel van Kunnen en Bosma (2003) stelt dat er steeds meer differentiatie is vast te stellen tussen ‘self’ en ‘not-self’ binnen verschillende domeinen. Er is een ontwikkeling te zien bij individuen met betrekking tot het erkennen van de eigen rol in perceptie en interacties met de context. Door deze ontwikkeling zijn individuen steeds meer in staat om in te zien dat hun persoonlijke wereldbeeld niet hetzelfde is als de wereld als objectief gegeven (Kunnen & Bosma, 2003). Hoe meer individuen in staat zijn om in te zien dat zij de commitments zélf uitkiezen en dat deze van toepassing zijn op henzelf, hoe hoger het ontwikkelingsniveau. Deze differentiatie tussen het subjectieve self en het objectieve not-self – de wereld - is interessant om in de toekomst te onderzoeken met betrekking tot de algemene principes. Door de algemene principes op dit gebied te vergelijken, zou inzichtelijk gemaakt kunnen worden in hoeverre elk individu in staat is om op zichzelf als persoon te reflecteren in verhouding tot de objectieve wereld.

Verder zou er in de toekomst onderzocht kunnen worden of individuen met meer gedifferentieerde en complexere algemene principes ook bredere commitment valleys hebben. Op deze wijze zouden de resultaten uit het huidige onderzoek geïntegreerd kunnen worden in bestaande kennis, o.a. in het Landscape of Identity model. Algemene principes die meer gedifferentieerd en complexer zijn, lijken samen te hangen met een gevorderder identiteitsniveau. In het Landscape of Identity model worden bredere valleys over het algemeen geassocieerd met meer continuïteit en een duidelijker beeld van identiteit (Van der Gaag et al., 2020). Als een commitment valley breed is, zijn ervaringen in verschillende contexten namelijk geïntegreerd binnen specifieke commitments. Verschillende commitments overlappen dan wellicht ook meer. Hieruit zouden overkoepelende commitments- algemene principes- geformuleerd kunnen worden. Het ligt in de verwachting dat hiervan eerder sprake is bij brede commitment valleys, dan bij commitment valleys die smal en diep zijn. Individuen met brede commitment valleys zullen dan waarschijnlijk beter in staat zijn om (gedifferentieerde en complexere) algemene principes te formuleren.

De mate van differentiatie en complexiteit in de algemene principes is in het huidige onderzoek nog niet door een tweede beoordelaar gecodeerd. Om de betrouwbaarheid van de resultaten te vergroten, zou het relevant zijn om een tweede beoordelaar een steekproef van de algemene principes te laten coderen in termen van differentiatie en complexiteit. Echter, er is wel een steekproef gecodeerd door een tweede beoordelaar aan de hand van het coderingssysteem voor de categorieën. De betrouwbaarheid van het coderingssysteem was voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag in deze masterthese het meest relevant. Voor eventueel toekomstig onderzoek met betrekking tot differentiatie en complexiteit van de algemene principes, zou het van belang zijn om ook hiervoor een interbeoordelaarsbetrouwbaarheid te bewerkstelligen.

Het zou goed zijn om na een kwalitatief onderzoek zoals deze masterthese na de eerste analyse van de data contact op te nemen met de participanten om te bespreken in hoeverre de bevindingen kloppend zijn. In het onderzoek van Marshall et al., (2021) is een dergelijke methode gebruikt. Narratieve samenvattingen van de verworven data in dit onderzoek werden herzien door de participanten om de nauwkeurigheid van de inhoud te valideren en om te kijken of de participanten hun eigen ervaringen konden herkennen in deze beschrijvingen. Zodoende zijn de participanten van het onderzoek zelf nauw betrokken bij de data-analyse, waardoor de nauwkeurigheid van de resultaten en daarmee de betrouwbaarheid van het onderzoek vergroot wordt. Binnen het huidige onderzoek was er een aantal algemene principes dat op meerdere manieren geïnterpreteerd en ingedeeld kon worden. Om interpretatiebias zo veel mogelijk te voorkomen, zou het een uitkomst zijn geweest als de participanten van de desbetreffende principes meegedacht hadden na de eerste data-analyse. Echter, binnen het huidige onderzoek zijn de interviewers van specifieke participanten al wel af en toe benaderd om zo nauwkeurig mogelijk te kunnen analyseren en om interpretatiebias in te perken. Dit gegeven zorgt voor een grotere betrouwbaarheid van de analyses.

Al met al kan er na het ontwikkelen van het coderingssysteem in de huidige these gesteld worden dat de algemene principes die een belangrijke rol spelen bij jongvolwassenen ingedeeld kunnen worden in een aantal categorieën. Hiermee kan antwoord gegeven worden op de onderzoeksvraag. Zoals eerder genoemd, zijn de volgende categorieën naar voren gekomen: waarden, sociale relaties, persoonlijke eigenschappen, mentale gezondheid, persoonlijke ontwikkeling, religie &

spiritualiteit, zelfverwezenlijking, zingeving en domeinen GIDS. Uit deze categorieën zijn de belangrijkste overkoepelende thema's waar te nemen die een belangrijke rol spelen in de identiteitsontwikkeling van eerstejaars psychologiestudenten. Er werden bovendien kwalitatieve verschillen waargenomen in het niveau van de organisatie van de algemene principes, betrekking hebbende op de variabelen differentiatie, complexiteit (integratie) en het aantal categorieën. De specifieke inhoud en organisatie van de algemene principes die in deze masterthese grondig zijn geanalyseerd, bieden inzicht in belangrijke kwalitatieve aspecten van overkoepelende commitments.

Referenties

- Bennion, L. D. & Adams, G. R. (1986). A revision of the extended version of the Objective Measure of Ego Identity Status: An identity instrument for use with late adolescents. *Journal of Adolescent Research, 1*, 183–197. doi: <https://doiorg.proxyub.rug.nl/10.1177/074355488612005>
- Bosma, H. A. (1985). *Identity development in adolescence. Coping with commitments*. University of Groningen.
- Bosma, H. A. (1992). Identity in adolescence: Managing commitments. In G. R. Adams, T. P. Gullotta, & R. Montemayor (Eds.), *Adolescent identity formation* (pp. 91–121). Sage Publications.
- Bosma, H. A., Kunnen, E. S. & Van der Gaag, M. A. E. (2012). Groningen Identity Development Scale revised (GIDS-r). University of Groningen.
- Erikson, E. H. (1956). The problem of ego identity. *Journal of the American Psychoanalytic Association, 4*(1), 56–121. doi: <https://doi.org/10.1177/000306515600400104>
- Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and crisis*. W. W. Norton.
- Eriksson, L., Wängqvist, M., Carlsson, J. & Frisen, A. (2020). Identity development in early adulthood. *American Psychological Association, 56*(10), 1968-1983. doi: <http://dx.doi.org/10.1037/dev0001093>
- Gaag, van der, M. A. E., Albers, C. J. & Kunnen, E. S. (2017). Micro-level mechanisms of identity development: The role of emotional experiences in commitment development. *Developmental Psychology, 53*(11), 2205–2217. doi: <https://doi.org/10.1037/dev0000336>
- Gaag, van der, M.A.E., Ruiter, de, N.M.P., Kunnen, E.S. & Bosma, H.A. (2020). The landscape of identity model: an integration of qualitative and quantitative aspects of identity development. *Identity, 20*(4), 272-289. doi: 10.1080/15283488.2020.1821154
- Gallagher, R. V., McLean, K. C. & Syed, M. (2017). An integrated developmental model for studying identity content in context. *Developmental Psychology, 53*(11), 2011–2022. doi: <https://doi.org/10.1037/dev0000299>

- Grotevant, H. D., Thorbecke, W. L. & Meyer, M. L. (1982). An extension of Marcia's Identity Status Interview into the interpersonal domain. *Journal of Youth and Adolescence*, 11, 33–47.
doi:10.1007/BF01537815
- Hoeve, ten, Y., Kunnen, E.S., Brouwer, J. & Roodbol P.F. (2018). The voice of nurses: Novice nurses' first experiences in a clinical setting. A longitudinal diary study. *Journal of Clinical Nursing*, 27, 1612 – 1626. doi: 10.1111/jocn.14307
- Kafle, N. P. (2011). Hermeneutic phenomenological research method simplified. *Bodhi; An Interdisciplinary Journal*, 5, 181–200. doi: <https://doi.org/10.3126/bodhi.v5i1.8053>
- Kunnen, E.S. (2009). Qualitative and quantitative aspects of commitment development in psychology students. *Journal of Adolescence*, 32(3), 567-584. doi:10.1016/j.adolescence.2008.06.002
- Kunnen, E.S. & Bosma, H.A. (2003). Fischer's skill theory applied to identity development: A response to Kroger, *Identity*, 3(3), 247-270. doi: 10.1207/S1532706XID0303_05
- Marcia, J. E. (1966). Development and validation of ego-identity status. *Journal of Personality and Social Psychology*, 3(5), 551-558. doi: <https://doi.org/10.1037/h0023281>
- Marshall, S.K., Botia, L.A., Ming-Chung Chiang, M., Domene, J.F., Noel, M., Pradhan, K. & Young, R.A. (2021). Using contextual action theory and action-project method to study real-time identity. *Identity*, doi: 10.1080/15283488.2021.1960166
- McLean, K. C., Syed, M., Yoder, A. & Greenhoot, A. F. (2016). The role of domain content in understanding identity development processes. *Journal of Research on Adolescence*, 26(1), 60–75. <https://doi.org/10.1111/jora.12169>
- Meeus, W. (2018). The identity status continuum revisited: A comparison of longitudinal findings with Marcia's model and dual cycle models. *European Psychologist*, 23(4), 289-299. doi: <http://dx.doi.org.proxy-ub.rug.nl/10.1027/1016-9040/a000339>
- Smith, J. A., Flowers, P. & Larkin, M. (2009). *Interpretative phenomenological analysis: Theory, method and research*. Sage Publications.

Bijlage A

Enkele voorbeelden van de categorie ‘overig’

Sommige algemene principes bevatten vele verschillende aspecten die onder meer dan drie verschillende categorieën ingedeeld zouden kunnen worden of waarbij de opgestelde categorieën niet geheel aansloten. Wanneer dit het geval was, is er voor gekozen om het principe onder de categorie overig in te delen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de twee algemene principes van participant 50 in tabel 3² :

“My relationship with my sister is a healthy one, however, it instills insecurity and has for many years. Despite this ‘issue’, this insecurity only has positive implications as it pushes me to strive to be a more knowledgeable and activated individual” (participant 50)

“My relationship with my dad affects most of my person and activities. The insecurity that it has created for years has always filled me with motivation to prove myself a smart, cultivated, social individual (to him)” (participant 50)

In deze twee algemene principes zitten veel verschillende aspecten die onder verschillende categorieën geschaard zouden kunnen worden. Allereerst zou gesteld kunnen worden dat er sprake is van sociale relaties. Als we naar het eerste principe kijken is dat ‘my relationship with my sister’ en bij het tweede principe ‘my relationship with my dad’. Echter, bij deze participant gaat het om specifieke relaties, namelijk die met zijn/haar zus en vader. Deze insteek wijkt af van de andere principes die onder sociale relaties geschaard worden, namelijk principes die sociale relaties over het algemeen noemen als belangrijk in het leven. Participant 50 geeft vervolgens een paradox in de relatie aan, namelijk dat de relatie gezond (healthy) is, maar ook voor onzekerheid (insecurity) zorgt. Dit aspect zou geschaard kunnen worden onder mentale gezondheid. Er volgt nog een paradox, waarin de participant aangeeft dat die onzekerheid wél positieve effecten heeft en het er voor zorgt dat hij/zij er naar streeft om een ‘knowledgeable and activated individual’ te zijn. Dit gedeelte zou bijvoorbeeld onder persoonlijke ontwikkeling kunnen horen, aangezien er sprake is van een soort ontwikkeling. Aangezien de twee principes veel informatie bevatten met paradoxen, oorzaak-gevolg relaties en samenhang, was het

moeilijk om deze principes onder de juiste categorieën in te delen. De term persoonlijke ontwikkeling leek toch niet helemaal te passen bij deze principes. De categorie zelfverwezenlijking zou eventueel van toepassing kunnen zijn, aangezien de participant aangeeft gericht te zijn op het tot uitdrukking brengen van zichzelf. Echter, dit lijkt meer voort te komen uit een soort gevoel van druk vanwege de relatie met zijn/haar zus en vader dan vanuit een innerlijke drijfveer. Het principe zou dus onder vier verschillende categorieën kunnen vallen, maar deze termen leken niet geheel te passen bij deze uitspraken. Verder zat er een dubbelheid in de uitspraken. Er is sprake van onzekerheid en een zekere vorm van druk, maar de participant geeft er wel een positieve draai aan. Ook dit zorgde ervoor dat de algemene principes gevoelig waren voor interpretatie en was het lastig deze principes correct in te delen.

Soms waren ook relatief korte algemene principes moeilijk te coderen aan de hand van de coderingsinstructie. Het principe van participant nummer 44 is een voorbeeld van zo'n algemeen principe:

“Don't fuss about the side-issues, focus on the core” (participant 44)

Omdat deze uitspraak relatief weinig informatie of verdere uitleg bevat, is het moeilijk in te schatten wat deze participant precies met de uitspraak bedoelt. Deze participant vindt het belangrijk om op de kern te focussen en niet te veel bezig te zijn met bijzaken. Het principe zou daarom onder de categorie waarden kunnen vallen, aangezien dit is wat deze persoon waarschijnlijk drijft. Toch bleek deze uitspraak min of meer af te wijken van andere uitspraken die onder de categorie waarden vielen. In de meeste gevallen was er namelijk sprake van een duidelijke waarde in de vorm van één of twee woorden, bijvoorbeeld 'trust' of 'loyalty'. Omdat er bij dit principe verdere context ontbreekt, is niet bekend op welke manier deze participant dit precies bedoelt.

---

² Het tweede principe van participant 50 was oorspronkelijk ingevuld als flexibel domein. Na overleg met de interviewer is besloten de uitspraak als algemeen principe te interpreteren, omdat dit passend gevonden werd.